

НАША НІВА

№ 12 (50)
3 чэрвеня 1996 г.
пятніца

летні расклад чыгункі

КУЛЬТУРА, ПАЛІТЫКА

выходзіць у пятніцу

ТЭЛЕПРАГРАМА

БІРЖА ПРАЦЫ

Беларусь — Польшча — Украіна Мікрамадэль Эўропы

— Упершыню нашы краіны размаўляюць між сабою без пасярэднікаў і без удзелу Расеі, — падкрэсліў віцэ-міністар замежных спраў Беларусі Іван Антановіч падчас польска-беларуска-ўкраінскай канфэрэнцыі. Усе мінулыя выхадныя палітыкі, афіцыйныя асобы і эксперты з трох дзяржаваў гутарылі ў Варшаве пра пашырэнне НАТО, пра ролю Расеі ў рэгіёне і супрацоўніцтва Польшчы, Беларусі і Украіны ў галіне бяспекі. На канфэрэнцыі, якую арганізавала Эўраатлантачнае Згуртаванне (SEA), гутарка ішла пра адносны Польшчы з Украінай і Польшчы з Беларусіяй, а вось беларуска-ўкраінскага дыялогу не атрымалася. Не

ставала таксама прадстаўнікоў вышэйшага польскага кіраўніцтва. Прэзыдэнт Атлянтычнага Клубу Яраслаў Гузы мяркуе, што гэта сьведчым пераарыентацыя польскай палітыкі з Кіева і Менску на Маскву. У справе НАТО і ролі Расеі ў рэгіёне неспадзяванак не было. Польшча бачыць толькі пазытыўныя наступствы пашырэння НАТО і хоча партнэрскіх дачыненняў з Расеяй. Тая, праўда, як было заўважана, блытае сфэры інтарэсаў з сфэрамі ўплываў. Украіна застаецца па-за вайсковымі блёкамі, але не прычыць пашырэнню НАТО, ня хоча толькі ядравае зброі на тэрыторыі

Працяг на старонцы 4

Дзяржава non grata

Вышэйшае кіраўніцтва Беларусі не ўспрымае як самастойны суб'ект сусветнае палітыкі. Як вядома, сустрэча шэфу краінаў «вількае сямёркі», Расеі і Украіны 20 красавіка, што была прысьвечана праблеме ядравай бяспекі ды ліквідацыі наступстваў чарнобыльскай катастрофы, адбылася без удзелу прэзыдэнта РБ. Адміністрацыя А.Лукашэнкі рабіла немалыя высілки, каб забяспечыць удзел свайго боса ў крамлё-

ўскім спатканні, але патрапіла на згуртаваны шэрагі заходніх лідараў, якія не хацелі сустрэчы зь беларускім калегам. Намеснік міністра замежных спраў РБ А.Саньнікаў заявіў тады, што у знешнепалітычным ведамстве выклікае абурэнне факт незапрашэння прадстаўніка Беларусі. Ён паведаміў, што МЗС краіны некалькі месяцаў займалася падрыхтоўкаю да гэтай сустрэчы і

Працяг на старонцы 4

Пэнсійная бомба запаволенага дзеяння

Урадам Цэнтральнай Эўропы трэба будзе вырашыць складаную задачу — правесці рэформу пэнсійнай сыстэмы, якая пагражае стаць бомбай запаволенага дзеяння. Пэнсійная сыстэма тут захавалася практычна ў ранейшым выглядзе і за сем гадоў пасьля падзення камунізму ў працэсе рэформаў не змянілася. Між тым, сярэднястатыстычны грамадзянін краінаў Цэнтральнай Эўропы старэе, як кажуць, на вачах. Рэформу пэнсійнай сыстэмы распачынаюць толькі Польшча й Вугоршына. Паліякі падлічылі, што праз 35 гадоў 23,3 працэнта жыхароў краіны будуць мець больш за 60 гадоў. У 1990-м пэнсіянэры складалі 15 працэнтаў насельніцтва Польшчы. А сёньня пэнсіі і сацыяльныя дапамогі атрымвае блізу чвэрці насельніцтва. Вугорцы таксама хутка старэюць. У 1990 годзе 60 і больш гадоў мелі 19,3 працэнта. Праз 35 гадоў такіх будзе ўжо 26,8 працэнта.

У Чэхіі праз 35 гадоў пэнсіянэры складуць 28,7 працэнта насельніцтва краіны. Пэнсійная рэформа стане цяжкім выпрабаваннем для палітычных сілаў рэгіёну — змены ў сацыяльнай сфэры часцей за ўсё непапулярныя. Аднак праглынуць гэтую горкую пігулку давядзецца, як давялося змырыцца з пераўтварэннямі ў эканоміцы й прамысловасці, якія цягнулі за сабою датэрміновы выхад на пэнсію і беспрацоўе. У выніку, у краінах Цэнтральнай Эўропы стала значна меней тых, хто плоціць сацыяльныя падаткі, і значна больш тых, каму патрэбная сацыяльная падтрымка. Reuter P.S. У Беларусі, паводле самых апошніх звестак, з 10.297.800 жыхароў 2.655.000 — пэнсіянэры. Гэта 25,78 працэнта насельніцтва. Колькасць гэтая расьце, але рэформа пэнсійнай сыстэмы не прадбачыцца.

Менск. Працяг Скарыны. 30 годзіч

Зламаны парасон

Апошнім веснавым днём пасьля працы ішоў па праспэкт Філізаф і паэт Ігар Бабкоў. Міліцыя з амонан разьётрана мардавала ўдзельнікаў чарговае акцыі за вызваленне палітычных вязьняў. Пад гарачую руку міліцыянты зьбілі мінака-філізафа, вывіхнулі яму руку, зламалі ягоны новы прыгожы парасон. Вакол яшчэ блізу дзьвюх гадзінаў лупцавалі людзей — маніфэстантаў і мінакоў. Білі й арыштоўвалі моладзь. Арыштавалі звыш сотні... Людзей у Менску органы б'юць, хапаюць і садзяць за кратаў ўжо рэгулярна. Усю вясну, амаль штодзень.

Неад'емная частка побыту эпохі Лукашэнкі. Мясцовыя традыцыі. Штогадовае ўскладанне кветак да помніка Багдановічу, прымеркаванае да ўгодкаў ягонае заўчаснае сьмерці, сёлета скончылася чытаннем вершаў і... арыштам ўдзельнікаў імпрэзы. Беларусь пазнаецца ў любой газэце са здымкаў, так падобных да ілюстрацыяў старых кніжках пра палітычную геаграфію, дзе беспамылкова можна было пазнаць краіну з клішэ «антыдэмакратыя». Гэтыя ілюстрацыі былі няясныя, шматкроць рэтушаваныя. Бярэш, да прыкладу, даведнік, залазіш у «ГІ», а там — «Палестына».

«ПАР», «Паўднёвая Карэя»... Суцэльная куламеца паліцэйскіх касак і людзей, якія прагнуць волі. Мінуй час, і сёньня палестынцы адраджаюць сваё гаспадарства, ліквідаваны апартэйд, а колішняя дзяржаўная кліка Паўднёвае Карэі даўно за кратамі. Моладзь, якую рэпрэсавалі ў свой час у гэтых краях, сёньня вырасла і кіруе эканомікай, палітыкай, стварае культуру. Колішнія паўднёвакарэйскія студэнты, зьбіцьце якіх штодня паказвала праграма «Час», сёньня адправілі пад суд усіх сваіх крыўдзіцеляў: прэзыдэнтаў, генэралаў, сьледчых... Працяг на старонцы 2

Мэмуары «... я ператвараў іх у цэглу»

Фрагмэнт з кнігі вядомага ўкраінскага дысыдэнта генэрала Пятра Грыгарэнка, дзе распавядаецца пра зьнішчэнне беларускіх помнікаў архітэктуры ў 1930-я гады. Пераклад з французскага выданьня зрабіў Аляксей Арэшка (Бэльгія).

Старонка 22

навіны 1-м сказам.....

- БЕСПРАДЗЕЛ.** Менская міліцыя чарговы раз напала на ўдзельнікаў мірнага пікету, які 30 траўня сабраўся каля адміністрацыі А.Лукашэнкі з патрабаваньнем свабоды палітычным вязьням. 50 чалавек паранена, больш за сто пасаджана за кратаў. 1 чэрвеня за кратамі заставаліся 84 чалавекі, 8 было шпіталізавана.
- ІЛЬГОТЫ.** Вярхоўны Савет устанавіў для інвалідаў 50% ськідку ня толькі на аплату жыллёвай плошчы, але й на тэхнічнае абслугоўваньне прыватызаваных кватэраў, на што зь бюджэту будзе выдаткоўвацца 9.5 млрд. рублёў ў год.
- ДАЎГІ.** Агульны доўг Беларусі за энэрганосьбіты павялічыўся з пачатку году на 115 млн. даляраў і склаў амаль 490 млн.
- ЗАТАВАРЫЛІСЯ.** Кошт нерэалізаванай прадукцыі на складах прадпрыемстваў Віцебшчыны дасягнуў 92 млн. даляраў.
- ГАРЭЛКА.** Колькасць заводаў ды заводзікаў, якія вырабляюць гарэлку ў Беларусі дасягнула 60.
- ДАБРАЛІ.** Канстытуцыйны суд Беларусі пачаў дзейнічаць у поўным складзе: Вярхоўны Савет зацьвердзіў яшчэ двух судзьдзяў — дацэнтаў юрфаку БДУ Аляксандра Вашкевіча ды Міхаіла Чудакова.
- ПІВА.** На міжнароднай выставе ў Сочы «Піва-96» менскае піва «Крыніца» атрымала срэбны медаль, а піва «Портэр» — бронзавы.
- БОЛЬШ ЗА ДВА НЕ ЗЬБІРАЦЦА!** Менскі гарвыканкам, выконваючы пастанову гарадскога суда, прыраўняў пікету да мітынгаў і дэманстрацыяў.
- ПАПЯРЭДЖАНЬНЕ.** Міністэрства юстыцыі накіравала на адрас Фэдэрацыі Прафсаюзаў Беларусі пісьмовае папярэджаньне пра парушэнне ёю парадку арганізацыі ды правядзеньня ў Менску першатравеньскага мітыngu й шэсьця.
- СЕМКІ.** Рашэньнем Менгарвыканкаму зь 1 чэрвеня забараняецца гандаль сланечнікавымі семкамі ў грамадзкіх месцах сталіцы.
- ПРЭСА.** У Беларусі зарэгістраваная новая газета для жанчын «Беларусчка».
- МАНАРХІЯ.** У Балгарыю ўпершыню пасьля 50-гадовай адсутнасьці прыехаў былы цар Сімяон II, які быў уцёк за мяжу пасьля Другой сусветнай вайны. Паводле апытаньня грамадзкай думкі, 40 працэнтаў выбаршчыкаў гатовыя галасаваць за Сімяона на выбарах прэзыдэнта.

наш індекс 63125

ІНФАРМАТАР

НАША НІВА

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ
ЗАБЕСЬПЯЧЭННЕ
BELARUSIAN PUBLIC
RELATIONS ASSOCIATION

Новае слова на рынку беларускае прэсы — штотыдзень 16 палосаў патрэбнае інфармацыі

БІРЖА ПРАЦЫ • КНІГІ • РЫНАК • ТРАНСПАРТ • АДПАЧЫНАК • АДЖАЦЫЯ • СПАЖЫВЕЦ • ЗДАРОЎЕ • КШО • ТБ • ТЭЛЕСАТ • РАДЫЁ • СПОРТ • МУЗЫКА • ЗА МЯЖОЮ

КАЛЯНДАР ЗБОРУ ЗЁЛАК

Назва расьліны	Што зьбіраць	Пэрыяд збору	Назва расьліны	Што зьбіраць	Пэрыяд збору
Аер балотны	корань	верасень-кастрычнік	Каліна звычайная	кара	каравік-чэрвень
Альтэй лекарны	карані бакавыя	каравік-травень	Канвалія (ландыш)	травя	травень-чэрвень
Амяла белая	галінкі зь лісьцем	лістапад-студзень	Каўтычнік скіпетрападобны	венчыкі кветак	ліпень-жнівень
Арабіна звычайная	плады	кастрычнік-сьнежань	Кмен звычайны	лісьце	ліпень-жнівень
Бабок трохлісьцевы	лісьце	травень-чэрвень	Крапіва	лісьце	чэрвень-жнівень
Багун балотны	маладое лісьце	чэрвень-верасень	Крываўнік	лісьце, трава, кветкі	травень-верасень
Барвінак малы	травя	травень-чэрвень	Кубышка жоўтая (жоўтая вадзяная лілея)	корань	жнівень
Баркун	травя	чэрвень-жнівень	Кукуруза (волас)	рыльца	ліпень-верасень
Брусніцы	лісьце	сакавік-ліпень	Мацярдушка	травя	чэрвень-жнівень
Бяроза бародаўкавая, белая	пупышкі, лісьце	люты-сакавік-чэрвень-жнівень	Мучанік	лісьце	травень-чэрвень, верасень-кастрычнік
Валюшка	кветкі бакавыя	чэрвень-жнівень	Падбел	кветкі, лісьце	верасень-кастрычнік
Валяр'ян	карані	каравік-травень, жнівень-кастрычнік	Пальн горкі	травя	ліпень-жнівень
Ваўчкі трохладзельная	травя	чэрвень-жнівень	Піжма звычайная	суквецце	чэрвень-верасень
Вольха	шышкі	верасень-сьнежань	Рамонак лекарны	суквецце	травень-верасень
Вошы	травя	травень-жнівень	Сардэчнік	травя	чэрвень-верасень
Гладун	травя	чэрвень-верасень	Сінец трохкаляровы	травя	травень-жнівень
Глог	кветкі, плады	жнівень-кастрычнік	Сушацьвет	суквецце	чэрвень-жнівень
Дзеравянка	корань	каравік-травень	Сухотнік лекарны	травя	чэрвень-ліпень
Дзераза	споры	ліпень-верасень	Сушанца балотная	травя	ліпень-жнівень
Дзьмухавец звычайны	карані	кастрычнік	Сьвятаянік	травя	чэрвень-ліпень
Драсён перачны (вадзяны перац)	травя	чэрвень-жнівень	Трыпутнік вялікі	лісьце	травень-верасень
Драсён апачачуйны	травя	чэрвень-жнівень	Фэнхель (кроп аптэчны)	плады	жнівень-верасень
Драсён птушыны (спарыш)	травя	чэрвень-верасень	Хвоя звычайная	пупышкі	сьнежань-люты
Дуб звычайны	кара	каравік-чэрвень	Цьвінтарэй	травя	чэрвень-ліпень
Дымніца	травя	травень-ліпень	Чарніцы	плады	ліпень-жнівень
Жосьцер паслабляльны	плады	жнівень-верасень	Чыстацел вялікі	травя	травень-ліпень
Зуброўка духмяная й паўднёвая	травя	травень-чэрвень	Шыпына	плады	жнівень-верасень
Калакуша ломкая	кара	каравік-чэрвень	Ядловец	плады	верасень-кастрычнік

На стар. 20

Калі людзі жывуць побач (як гэта адбываецца ў сямейным жыцці), то яны непазьбежна губляюць узаемаразуменьне й вастрыню ўспрыняцьця іншага чалавека...

Адна з праблемаў сучаснага шлюбу ёсьць у тым, што ўсё надакучвае, у тым ліку й сэксуальныя зносіны...

Жыцьцё без сям'і, без блізкага чалавека — занадта дарагая плата за поўную самастойнасьць...

Большасьць людзей у пэўнай ступені падманваецца ў сваіх чаканьнях...

Шлюб прытупляе творчыя магчымасьці чалавека...

Ня маюць рацыі тыя, хто лічыць, што менавіта ў сям'і чалавек найменш можа разлічваць на павагу...

Адкажыце на гэтыя і другія пытаньні нашага тэсту...

**"ЦІ ЗАДАВОЛЕНЫ
ВЫ СВАІМ
ШЛЮБАМ?"**

КОШТЫ НА РЭКЛЯМУ Ў ГАЗЭЦЕ "НАША НІВА" І ІНФАРМАЦЫЙНЫМ ДАДАТКУ "ІНФАРМАТАР"

	"НАША НІВА"	"ІНФАРМАТАР"
Базавая стаўка ч/б	\$0,5 см ²	\$0,4 см ²
Замова ў рэкламным бюро	\$0,5 см ²	\$0,4 см ²
Замова праз тэлефон	\$0,6 см ²	\$0,5 см ²
Першая паласа	ч/б — \$1 см ² Колер (ня меней за 100 см ²) — \$2,5 см ²	ч/б — \$0,9 см ²
Радковая рэклама на паласе "Біржа працы"		5.000 руб. (змяшчаецца запар у двух нумарах)
Колер	ня меней за 50 см ² — \$1	ня меней за 20 см ² — \$1,5 см ² ч/б — \$1 см ² колер — \$1,5 см ² (ня меней за 50 см ²)
TV-праграма		ч/б — \$1 см ² колер — \$1,5 см ² (ня меней за 50 см ²)

Замовіць рэкламу можна праз тэлефон 36-76-75 з 10.00 да 20.00 штодня, ці на адрасе: вул. Пуліхава, 29, кв. 61, да 18.00. Пры гэтых коштах ня ўлічваецца выраб арыгнал-макету.

* Прадугледжаны скідкі на колькасць выхадаў і плошчу рэкламных аб'ектаў

Падпіска на газету

"НАША НІВА"

праз пошту і "САЮЗДРУК"
ІНДЭКС 63125.

Падпісны кошт 13.000 на месяц
39.000 на квартал

Падпіска празь недзяржаўную сетку дастаўкі тэлефон 29-22-10 (Цыбульскі Леанід)

Асаблівай інфармацыяй разам з намі

Факты, аналізы, камэнтары.

Пра ўсё праўдзіва і без прыкрасаў

Здравый СМЫСЛ

Падпісны індэкс - 63789
Кошт падпіскі на 1 месяц 5 тыс. рублёў

220013 Менск, вул. Цянская 2-2, 1, тэл.: 2320725

ПАРАДЫ ЧЫТАЧОЎ

Вырабляем корку для слоіка акумулятарнай батарэі

Калі згубіўся корак ад слоіка акумулятарнай батарэі, яго можа замяніць поліэтыленавы корак ад вялікай віннае пляшкі (з-пад шампанскага). Дастакова зрабіць у корку вентыляцыйную адтуліну (нагрэтым Г-падобна сагнутым цывіком) дыяметрам 2 мм. Вонкавая паверхня корку пры гэтым застаецца чыстай, бо газы выходзяць збоку.

Аблягчэньне пуску рухавіка пры разладунаваньні (разрадцы) акумулятарнай батарэі

Калі даводзіцца пускаць рухавік з дапамогаю пусковай рукяткі з-за зьмяншэньня ёмістасьці акумулятарнай батарэі, мэтазгодна для скарачэньня выдаткаў энэргіі выключыць на

гэты час сыгналныя лямпы й абмотку ўзбуджэньня генэратара.

З гэтай мэтай на аўтамабілі "Запарожац" на шпульцы запальваньня быў усталяваны дзвюхпазыцыйны пераклучальнік (тумблер). Першая пара кантактаў далучаецца ў ланцуг, што шунтуе дадатковы рэзыстар шпулькі, другая — у ланцуг, які ідзе ад рэгулятара да абмоткі ўзбуджэньня генэратара.

Пры пуску рухавіка пераклучальнік ставіцца ў першае становішча, а калі рухавік пачынае працаваць — у другое. Пры гэтым палягчаецца эксплуатацыя аўтамабіля ў зімовы час. Гэты спосаб варты выкарыстоўваць для аўтамабіляў, дзе ўжываецца дадатковы рэзыстар.

А. Кісялевіч, п. Мір

Міністэрства сувязі і інфарматыкі
Рэспублікі Беларусі
АБАНЭМЭНТ на газету **63125**

НАША НІВА

Колькасць
камлектаў

На 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды _____ (паштовы індэкс) _____ (адрэса)

Каму _____ (прозьвішча, ініцыялы)

ДАСТАЎНАЯ КАРТКА

на газету **63125**

НАША НІВА

Кошт	_____ руб.		Колькасць камлектаў								
	падпіскі	пераадрас.									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды _____ (паштовы індэкс) _____ (адрэса)

Каму _____ (прозьвішча, ініцыялы)

БУДАЎНІЧЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ (кошты пададзены ў тыс. руб.)

Table listing building materials including Agulyanabudaŭnichyja materyjaly, Daliamit drabl, Marмуровая крошка, and various types of concrete and bricks.

Table listing building materials including cement, blocks (Пакошт), and various types of tiles and coatings.

Table listing building materials including various types of glass (Сцякло), floor coverings (Паркет, Ліштва), and other finishing materials.

ВЫШЭЙШЫЯ НАВУЧАЛЬНЫЯ ЎСТАНОВЫ

Недзяржаўны інстытут культуры Эўропы

Адрэса: 223036, Менская вобласць, г. Заспаўе, вул. Вялікая, 11, тэл. 94-13-86. У Міністэрства адукацыі й навукі ў снежні 1995 г. пададзена афіцыйная заява на атрыманьне дыягностычнай ліцэнзіі.

Заснавальнік: Беларуска-прамысловая Асацыяцыя. Рэктар: Залатар Валеры Станіслававіч.

Table with 4 columns: Faculty, Specialization, Internationalization, and Qualification. Rows include 'Факультэт культуры Эўразьвязу' and 'Факультэт культуры Ўсходняй Эўропы'.

Ўсходнеэўрапейскі недзяржаўны інстытут бізнэсу й права

Адрэса: 220000, Менск, пр. Машэрава, 105, тэл.: 50-63-40, 76-82-17. Ліцэнзія: N68 Міністэрства адукацыі й навукі РБ ад 7 чэрвеня 1995 г.

Table with 3 columns: Specialization, Internationalization, and Qualification. Rows include 'Спэцыяльнасьць фінансы й крэдыт' and 'Бугальтарскі ўлік, аналіз і аўдыт'.

Завуагі да табліцы: прыём у інстытут ажыццяўляецца паводле вынікаў прадметных сумоўяў... Адукацыйная база: сярэдняя адукацыя; вышэйшая й няскончаная вышэйшая тэхнічная, гуманітарная й эканамічная адукацыя...

Дзяржаўныя навучальныя ўстановы г. Менску

- 1. Беларускі дзяржаўны харэаграфічны каледж
2. Вышэйшы каледж сувязі
3. Менскі аўтаматэхнічны тэхнікум
4. Менскі архітэктурна-будаўнічы тэхнікум
5. Менскі дзяржаўны вышэйшы лётна-тэхнічны каледж
6. Менскі дзяржаўны вышэйшы радыётэхнічны каледж
7. Менскі індустрыяльна-педагагічны тэхнікум
8. Менскі індустрыяльны тэхнікум будаўнічых матэрыялаў
9. Менскі машынабудаўнічы каледж
10. Менскі політэхнікум
11. Менскі педагагічны каледж
12. Менскі тэхнікум-прадпрыемства лёгкае прамысловасьці
13. Менскі тэхналягічны тэхнікум
14. Менскі гандлёвы тэхнікум
15. Менскі навучальна-вытворчы комплекс "ПТВ-тэхнікум"
16. Менскі фінансава-эканамічны каледж
17. Менскі мастацкі ліцэй пры Беларускай акадэміі мастацтваў
18. Менскі энэргетычны тэхнікум
19. Менская мэдычная вучэльня N1
20. Менская мэдычная вучэльня N2
21. Менская музычная вучэльня імя М.Глінкі
22. Менская педагагічная вучэльня імя М.Танка
23. Менская вучэльня мастацтваў
24. Менская мастацкая вучэльня пры Беларускай акадэміі мастацтваў
25. Рэспубліканскі ліцэй пры Беларускай акадэміі музыкі

Дзяржаўныя навучальныя ўстановы Менскае вобласці

- 26. Беларускі завочны сельскагаспадарчы тэхнікум
27. Барысаўскі педагагічны каледж
28. Барысаўскі політэхнікум
29. Барысаўская мэдычная вучэльня
30. Жодзінскі політэхнікум
31. Ільінскі сельскагаспадарчы тэхнікум
32. Мар'інагорскі саўгас-тэхнікум
33. Менскі аграрна-камэрцыйны каледж
34. Маладзчанскі політэхнічны тэхнікум
35. Маладзчанскі навучальна-вытворчы комплекс "ПТВ-тэхнікум" Белкаапсаюзу
36. Маладзчанская мэдычная вучэльня
37. Маладзчанская музычная вучэльня
38. Нясвіжскі педагагічны каледж
39. Навапольскі сельскагаспадарчы тэхнікум
40. Слуцкая мэдычная вучэльня
41. Салігорскі горнахімічны тэхнікум імя М.Тарэза
42. Салігорская педагагічная вучэльня

Недзяржаўныя навучальныя ўстановы г. Менску

- 44. Зьнешнеэканамічны недзяржаўны тэхнікум
45. Недзяржаўны тэхнікум прадпрыемліцтва
46. Школа-студыя актёрскага майстэрства Беларускай гіпльды актораў кіно

Беларускі інстытут міжнародных зносінаў

Адрэса: 220050, Менск, вул. Сьвярдлова, 7, к. 312, тэл. 20-71-92. Ліцэнзія: N69 Міністэрства адукацыі й навукі РБ ад 27 чэрвеня 1995 г.

Заснавальнік: Беларуска акадэмія адукацыі, Беларускі дзяржаўны эканамічны ўнівэрсытэт, Саюз прадпрыемстваў Маскоўскага раёну г. Менску.

Table with 3 columns: Specialization, Internationalization, and Qualification. Rows include 'Спэцыяльнасьць міжнародныя эканамічныя зносіны' and 'Спэцыялізацыя кіраваньне міжнароднай эканамічнай дзейнасьцю'.

Брытанскі Адкрыты Ўнівэрсытэт

Адрэса: 220029, Менск, вул. Кісялёва, 20, тэл./факс 50-68-59. Кансультацыйны цэнтар Брытанскага Адкрытага Ўнівэрсытэту.

Адкрытая Школа Бізнэсу (факультэт Брытанскага Адкрытага Ўнівэрсытэту) прапануе паслядоўную трохступеневую сыстэму навучаньня й падрыхтоўкі мэнаджэраў.

- 1 ступень: Прафэсійны Сэртфікат Мэнэджэра (3 навучальныя курсы, працягласьць навучаньня 1-1,5 года).
2 ступень: Прафэсійны Ўнівэрсытэцкі Дыплём Мэнэджэра (4 навучальныя курсы, працягласьць навучаньня 1-1,5 года).
3 ступень: Майстар Справавай Адміністрацыі (МВА) (4 навучальныя курсы, працягласьць навучаньня 2 гады).

выкладаньне ў пачатковых класах... 11, 27, 38, 43
выкладаньне замежнай мовы... 11
прафэсійнае навучаньне... 6
сацыяльны (сямейны) пэдагог... 22
працоўнае навучаньне... 7

Сельскагаспадарчы профіль

Спэцыяльнасьць Установа
аграномія... 26, 32
вэтэрынарыя... 31, 41
заатэхнія... 26, 31, 41
мэханізацыя сельскага гаспадаркі... 32
арганізацыя працы сялянскай (фэрмэрскай) гаспадаркі... 26
вытворчасць, захаваньне й перапрацоўка прадукцыі расьлінаводства... 33
пчальарства... 26, 41
электрыфікацыя й аўтаматызацыя сельскага гаспадаркі... 32

Тэхнічны профіль

Спэцыяльнасьць Установа
аўтаматызацыя тэхналягічных працэсаў і вытворчасці... 8, 10
аўтаматызацыя й кіраваньне энэргетычнымі працэсамі... 18
аўтаматычныя сыстэмы камутацыі... 2
водагаспадарчае будаўніцтва... 4
геадэзія... 28
геалёгія й выведы выкапняў... 42
горныя машыны й абсталяваньне... 42
машыны й апараты харчовых вытворчасцяў... 34
машыны й апараты тэкстыльнай, лёгкай прамысловасьці й побытавага абслугоўваньня... 12, 13
машыны й апараты хімічных вытворчасцяў і прадпрыемстваў будаўнічых матэрыялаў... 8, 42
мікраэлектроніка... 6, 10
шматканальныя сыстэмы тэлекамунікацыяў... 2
мантаж і тэхнічнае абслугоўваньне ўнутраных санітарна-тэхнічных сыстэмаў і вентыляцыі... 4
арганізацыя руху й кіраваньня на транспарце... 5
пажарная тэхніка й бяспека... 42
паштовая сувязь... 2
праграмнае забесьпячэньне інфармацыйных тэхналягіяў... 6
вытворчасць радыёэлектронных сродкаў... 6, 34
вытворчасць будвырабаў і канструкцыяў... 8
вытворчасць транспартных сродкаў... 3, 9
вытворчасць электронных вылічальных сродкаў... 6
прамысловае й грамадзянскае будаўніцтва... 4, 7, 18
прадзіва натуральных і хімічных валокнаў... 12
радыёсвязь, радыёперадаваньне й тэлебачаньне... 2

Эканамічны профіль

Спэцыяльнасьць Установа
банкаўская справа... 16, 44, 45
бугальтарскі ўлік, аналіз і аўдыт... 2, 4, 12, 13, 14, 16, 26, 28, 35, 39, 45
бугальтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчае дзейнасьці... 13
дакумэнтазнаўства й дакумэнтальнае забесьпячэньне кіраваньня... 10
камэрцыйная дзейнасьць... 4, 6, 14, 15, 28, 33, 44
маркетынг... 2, 10, 33
мэнэджмэнт... 30
страхавая справа... 16, 45
фінансы... 16
эканоміка й кіраваньне прадпрыемствам... 2, 4, 8, 9, 28, 35

Неабходныя дакумэнты: заява на імя рэктара; дакумэнт аб сярэдняй адукацыі (арыгінал) ці копія дыплёму; мэдычная даведка формы 086/У; 6 фотакартак памерам 3x4 см; пашпарт (паказваецца асабіста).

Падрыхтоўчыя курсы: пяцімесячныя (студзень-чэрвень, навочныя й завочныя); аднамесячныя (чэрвень, навочныя).

Кожны курс доўжыцца каля 6 месяцаў. Ён уключае ў сябе 3-5 сэмінараў, 3-5 пісьмовых заданьняў (ТМА), адну двухтыднёвую "нядзельную школу" і трохгадзіны пісьмовы іспыт. Праходны бал для пасляховага сканчэньня курсу ня меншы за 40% за ўсе ТМА і іспыт.

Кошт навучаньня: набор на восеня-летні сэмінар-ка-зімовы сэмінар заканчваецца 25 сакавіка; набор на восеня-ка-зімовы сэмінар заканчваецца 25 верасьня.

распрацоўка карысных выкапняў... 42
санітарна-тэхнічнае абсталяваньне будынкаў... 7
будаўніцтва й эксплуатацыя будынкаў... 4
цэпаэнарэгіетка... 18, 28
тэхнічная эксплуатацыя паветранага транспарту... 5
тэхнічная эксплуатацыя й рамонт аўтатранспартных сродкаў... 3
тэхнічная эксплуатацыя лётных апаратаў і авіярухавой... 5
тэхнічная эксплуатацыя сыстэмаў і сетак электрасувязі... 2
тэхнічнае абслугоўваньне тэхналягічнага абсталяваньня і сродкаў рэабілітацыі ў аўтаматызаванай вытворчасці... 3
тэхналягія й канструяваньне вырабаў са скураў і футра... 12
тэхналягія й канструяваньне швачных вырабаў... 13
тэхналягія, абсталяваньне й аўтаматызацыя машынабудаваньня... 3, 9, 10, 28, 30, 34
тэхналягія, абсталяваньне й аўтаматызацыя апрацоўкі матэрыялаў... 3, 9, 30
тэхналягія вырабаў грамадзкага харчаваньня... 14
тэхналягія тканіны, трыкатажу й нятаканых матэрыялаў... 12
тэхналягія захоўваньня й перапрацоўкі расьліннае сыравіны... 34
тэхналягія швачнай вытворчасці... 13
талаграфія... 28
хімічная тэхналягія вытворчасці й перапрацоўкі неарганічных матэрыялаў... 8
эксплуатацыя й рамонт радыёабсталяваньня... 6
эксплуатацыя прыбораў і апаратаў... 28
электратэхніка... 10, 30, 34
электраэнэргетыка... 42
энэргетыка... 18

НОВЫЯ КНИГІ ПРЫСЛАНЫЯ ў РЕДАКЦЫЮ

Панчанка Пімен. Зямля ў мяне адна: Паэзія розных гадоў. — Менск: Мастацкая літаратура, 1996. — 158 с. 1000 ас. ISBN 985-02-0150-9

Менск: Камплект паштовак / Дызайн Р.Казанцаў, фота І.Гудзіўскай, Л.Македонскі. — Менск: Гетман, 1996

Літаратура на расейскай мове:

Памяць усенародная: Матэрыялы ўрачыстасцяў у Рэспубліцы Беларусь, прысьвечаных 50-годдзю Вялікай Перамогі. — Менск: Беларусь, 1996. — 150 с.: іл. 5000 ас. ISBN 985-01-0144-X

Сборник указов Президента Республики Беларусь (22 июля 1994 г. — 31 декабря 1995 г.) / Сост. В.Шотко и др. — Менск: Беларусь, 1996. — 590 с. 5000 ас. ISBN 985-01-0141-5

Святая Айцец Ян Павал II. Апостальскае Пасланьне Сьвятаму Ёсходу. — Ватыкан — Менск, 1995. 79 с. ISBN 83-71119-093-X

Кодекс Рэспублікі Беларусь аб административных правонарушениях: Текст с изм. и доп. по состоянию на 15 марта 1996 г. — Менск: ПФК "ТПЛ", 1996. — 236 с. 5000 ас. ISBN 985-6241-02-2

Малітоўнік. — Менск: Унія, 1995. 96 с.

Бум-Бам-Літ для мяне зьнітаваны зь перасцярогай: "Не хадзі па нач на завод..."

рамна й працытаваць. Другі бумбамлітавец — Міхась Башура — займаецца шчырым словабудзтвам і таксама выдае гэты калі не за паэзію, то прынамсі за літаратуру. "Улада ўпадзіць сябе на

БУМ

Ілья Сін. Шклянка Ю. — Сьвіск, 1996; Міхась Башура. Сьнег у сьне і г. д.; Сяргей Патаранскі. Сэкс. — 1996; Зьміцер Вішнеў. Клёкатамус. — 1995; Зьміцер Вішнеў. Афрыканскія матывы. — 1995.

Ілья Сін у сваім друкапісу "Шклянка Ю" зьмясціў вершы, напісаныя ў 1993-1994 г. Тэксты вытрыманы ў найлепшых традыцыях надрэалізму. Калі нечакана пабытовую мову зьнітуе рытм, а рыфмы, няхай і бедныя, але адшукваюцца. Спробы паліфаніі ды англа-беларускага білінгвізму. А наагул абазваць гэтыя тэксты інакш як шматслоўнымі, але таленавітымі нарыхтоўкамі, мне не выпадае. Занадта шмат моўных неахайнасьцяў ды недарэчных мэтафар.

Бум-Бам-Літ, зь якім у нас апошнім часам вельмі міла носяцца, цацкаюцца, цыцкаюцца ды няньчацца, здаецца, зь літаратурнага руху пачынае паціху вырастаць у эмбрыён магутнага ў будучыні выдавецтва. Пакуль яны ня квапяцца на раскошныя кніжныя праекты. Яны займаюцца выданьнем уласных друкапісаў. Наватвор, у заундуна-Разанаўскім стылі, чыё аўтарства невядома каму належыць, мае наступны сэмантычны зьмест: "Памножаны на капіэвалным апарacie тыпу "Ксэ-ракс" рукапісны арыгінал-макет кнігі, звычайна А6 фармату, з саматужнымі, як правіла, аўтарскімі ілюстрацыямі, накладам да1000экземпляраў."

У "Клёкатамусе" ды "Афрыканскіх матывах" Зьміцера Вішнева ўсе трымаецца на панкаўскай традыцыі. Але панк — гэта адмаўленьне ўсяго, у тым ліку й традыцыі, няхай сабе й панкаўскай. Дастаткова вяселае й шызовае адмаўленьне. Але да Хармса далека, як і да Ніка Кэйва. Не стае нэрву. Плянка ў такой літаратуры пастаўлена вельмі высока, і зроблена гэта вельмі даўно. На тле тых жа расейскіх абэрўітаў ды ўкраінскіх паэтаў Ігара Кручыка, Міколы Квітка, ці менскага Дзімы Строчава выглядае прэсна. Але панк сёньня зноўку ў модзе і, з улікам таго, што З.Вішнеў піша па-беларуску, ён мае ўсе шанцы ўвайсьці ў гісторыю нашай літаратуры як першы беларускі панк-паэта.

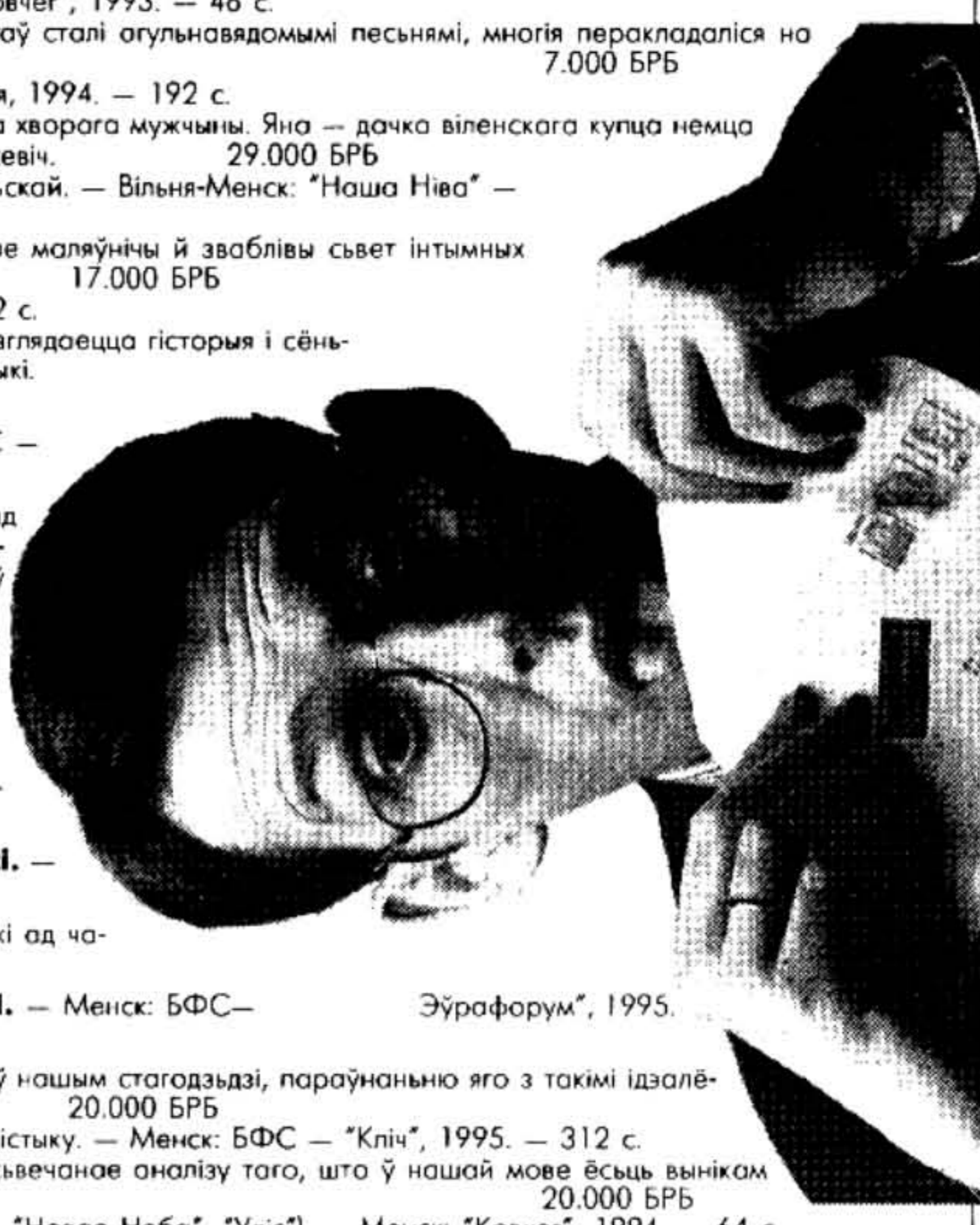
Во й я стаў удаладнікам ажно паці друкапісаў. Прачытаў іх, нават сее-тое вычытаў і выпісаў у нататнік. Напрыклад: "Губамі ты яго вазьмі і шустрым языком аблашчы, як сэрца ў злым страшней вагні, няхай у роце ён паскача".

Ну й само-сабою я рады, што новае пакаленьне беларускіх літаратараў паціху пачынае асвойваць сучасную выдавецкую тэхніку.

Гэта з друкапісу "Сэкс" Сяргея Патаранскага, у якім усе пяць твораў называюцца аднолькава "Sex". Астанія вершы такія ж няскладныя, такія ж натуралістычныя й такія ж заундныя, што усё гэта так і карціць абазваць ня "Sex'ам" а, скажам, "Sex Instruction's". Нават не ўяўляю, што можна параціць іх аўтару. Ці то чытаць Г.Мілера з Катэлама, ці то ўважліва вывучаць надпісы на сьценах грамадзкіх прыбыральняў. На іх часам трапляюцца нішто сабе радкі, якія ў мужчынскай аўдыторыі ня со-

Кніжа — поштай

- На складзе Фонду "Наша Ніва" маюцца кнігі: 1. Адам Глэбус. Толькі не гавары майё маме... 2. Адам Глэбус. Скрыжаваньне. 3. Юліяна Вітан-Дубейкаўская. Маё ўспаміны. 4. Баяслаў Лесьмян. Пан Блішчынецкі / Пераклад з польскай. 5. Вітаўт Кіпель. Беларусь ў ЗША. 6. Брэтэн Ф., Пру С. Выход камунікацыі. 7. Говард Майкл. Сучасная культурная антрапалёгія. 8. Лоўзі Дж. Гістарычныя ўвазіны ў філзафію навукі. 9. Этані Сьміт. Нацыяналізм у дваццатым стагодзьдзі. 10. Джын Эйтхсан. Гаваркія істоты. 11. Беларускі рок-н-рол: Тэксты ("Бонда", "Крома", "Мроя", "Новае Неба", "Уліс").

Каб атрымаць патрэбную Вам кнігу, трэба пералічыць пазначаную суму грошай на адрас: Андрэіўскі Андрэй Паўлавіч, Менск, 220094, а/с-89. Не забудзьцеся падаць свой адрас.

- 1. Калосье, №1-1993. 2. Калосье №2-3-1995. 3. Вінцэс Мудроў. Жанчыны ля басэйна. 4. Юры Гумянюк. Твар Тутанхамона. 5. Алесь Аркуш. Разьвітаньне з Танталам. 6. Ігар Сідарук. Саната Арганата. 7. Лявон Вольскі. Калідор.

На складзе Фонду "Наша Ніва" ёсьць на продаж касэты:

- 1. НОВАЕ НЕБА. Сон у трамваі. 2. НОВАЕ НЕБА. Go home (1995). 3. КРАМА. Хворы на Rock-n-Roll. 4. КРАМА. Гэй там налівай! (1994). 5. N.R.M. LaLaLa (1995). 6. ULIS. Life (1996). 7. БОНДА. Найлепшыя песьні. 8. РЭЗЭАНС (беларускі джаз). 9. БЕЛАРУСКІЯ НАРОДНЫЯ КАЗКІ. 10. БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА (1-3).

Для атрымання адной касэты неабходна даслаць 20.000 руб. на адрас: 220094 Менск, а/с 89, Андрэіўскаму Андрэю Паўлавічу. Не забудзьцеся падаць Ваш адрас.

"Літоўская мэтрыка" Фонд "Наша Ніва" мае намер завезьці ў Беларусь тамы Літоўскае Мэтрыкі, што выйшлі лятась у Вільні. Гэта тамы №6 ды №8, пра якія "Наша Ніва" ўжо пісала (№3, 22 сакавіка 1996 г.). Арыентоўны кошт тому — 10 далараў. Заявы на тамы "Літоўскае Мэтрыкі" просім дасылаць паштоўкамі на адрас: Менск 220094, а/с 89, Андрэй Андрэіўскі. Пра ўмовы атрымання кніг будзе паведамлена ў другой палове траўня.

Расклад руху прыгарадных цягнікоў з чэрвеня 1996

Станцыя дні час прыпынкі прызначэння

МЕНСК-БАРАНАВІЧЫ

Выпраўленьне са ст. Менск-Пасажырскі

Table with columns: Station, Day, Time, Stop, Destination. Lists train schedules from Minsk to various stations like Baranavichy, Kolasava, etc.

Выпраўленьне з прыпынку Інстытут Культуры

Table with columns: Station, Day, Time, Stop, Destination. Lists train schedules from Institute of Culture to various stations.

МЕНСК-МАЛАДЭЧНА

Table with columns: Station, Day, Time, Stop, Destination. Lists train schedules between Minsk and Mladetchna.

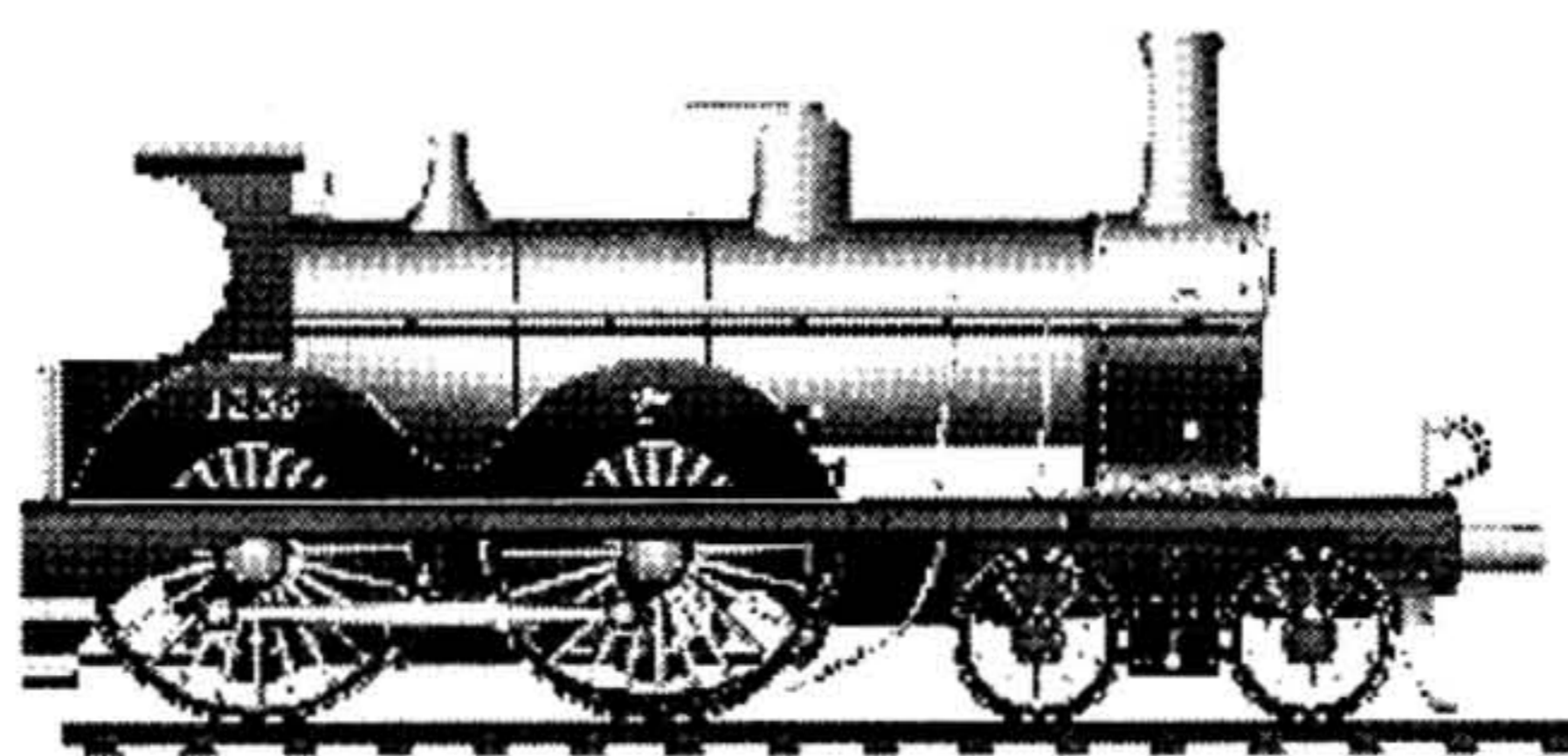

Table with columns: Station, Day, Time, Stop, Destination. Lists train schedules from Minsk to various stations like Alyakhovichy, Mladetchna, etc.

МЕНСК-АСІПОВІЧЫ

Table with columns: Station, Day, Time, Stop, Destination. Lists train schedules between Minsk and Asipovichi.

Table with columns: Station, Day, Time, Stop, Destination. Lists train schedules from various stations to Minsk and other locations.

За зьменамі ў руху прыгарадных цягнікоў сачыце ў раскладзе на станцыях Беларускай чыгункі

ТАБЛІЦА КОШТУ ПРАЕЗДУ ПАСАЖЫРАЎ (У РУБЛЯХ) З 25 ЛЮТАГА 1996 Г.

Table with columns: Ad zones, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. Shows fare rates for different zones.

Анатацыя каналаў спадарожнікавага тэлебачання

CNN INTERNATIONAL

ASTRA 19 гр. усх. д.; 11,627 V; PAL;
THOR 0,8 гр. зах. д.; 11,785 RZ; D2-MAC;
Eurocrypt S;
PAS 4 68,5 гр. усх. д.; 3,98 гр. V; B-
MAC.

CNNI — канал, досыць добра вядомы беларускаму тэлегледачу. Значку CNN можна пабачыць на экране ў кожным выпуску навінаў кожнага тэлеканалу, як беларускага, гэтак і замежнага. CNN пачаў сваю працу ў 1980 годзе, гэта быў першы кругласуткавы канал навінаў, прызначаны для абанэнтаў кабальнага тэлебачання ЗША. Перадачы на Эўропу пачаліся ў верасні 1985 году. Цікава заўважыць, што менавіта CNN было дазволена падчас вайны ў Персідзім заліве ў 1991 годзе да самага канца вясці перадачы з Багдаду. CNN прапануе сваім гледачам поўны спэктар навінаў: палітычныя, эканамічныя, фінансавыя, спорт, надвор'е, інфармацыю пра новыя дасягненні ў навуцы, навіны культуры. Але "цэвік" CNN — усё ж "гарачыя" навіны з усяго сьвету. Часам прамыя ўключэнні ўключаюцца ў запланаваную праграму перадачы.

TB-3 PACESЯ

ЭКСПРЭС — 214 гр. зах. д.; 4,075 RZ;
SECAM.

Бібліятэка каналу змяшчае папулярныя фільмы і мультфільмы, цікавыя дакументальныя і навукова-папулярныя фільмы, шпіёнскія і паліцэйскія сэрыялы, музыку. Таксама ў праграме прысутнічаюць забаўляльныя і спартыўныя перадачы, падрыхтаваныя пры дапамозе BBC і іншых ангельскіх тэлекампаніяў.

MCM - MONTE-CARLO MUSIK

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,304 H; PAL; Audio 6,60 M, 7,02/7,20 S.

Новы музычны канал, які пачаў сваю дзейнасць у 1995 годзе. З прычыны таго, што MTV стаў кадавным каналам, вельмі добра, што яшчэ адной даступнай крыніцай інфармацыі для мэляманаў і проста аматараў паслухаць добрую музыку стала больш. Праграмы "Рок-легенды MCM", "Танц-клуб MCM", "Клясыка MCM" — асноўныя перадачы гэтага каналу.

3 SAT

ASTRA 19 гр. усх. д.; 11,347 V; PAL.
Нямецкі забаўляльны канал. Ягоня перадачы ўключаюць у сябе фільмы, лёгкія забаўляльныя шоу, культурныя праграмы, фільмы пра падарожжа і розныя краіны, кулінарныя перадачы.

VIVA 2

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
0,972 H; PAL; Audio 6,60 M 7,20 S; ням.
мова.

Нямецкі музычны канал, што з'явіўся ня так даўна, тым ня менш, адразу заняў сваё месца сярод салідных музычных крыніцаў інфармацыі. Ягоня праграмы, як і старэйшай сястры VIVA, традыцыйна насычаны якаснай музыкай і музычнымі тэматычнымі праграмамі.

BBC WORLD

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,617 V; PAL; Audio 6,60 M, 7,02/7,20 S.

Стары ангельскі папулярны канал, разлічаны на шырокія колы гледачоў, якія хочуць быць у курсе ўсяго. Асноўныя перадачы BBC World — Навіны, Бізнэс, На-двор'е, Кіно, Мода, Харчаваньне, Грошы, Шоу, Сьвет сёння, Сьвет заўтра, Аўтаімгненьне ды шмат чаго іншага. Не бывае тут толькі фільмаў. Для фільмаў існуе свой канал — BBC prime, які ў нас кадаваны.

DSF

ASTRA 19 гр. усх. д.; 11,523 H; PAL.

Нямецкае спартовае тэлебачаньне — так літаральна перакладаецца назой гэтага каналу. Канал транслюе асноўныя спартыўныя падзеі, што адбываюцца ў Эўропе, аддаючы перавагу футболу, тэнісу і розным відам барацьбы. DSF імкнецца не паўтараць, а дадаваць перадачы EUROSPORT ды Sky Sports. Канал не кадаваны.

NBC SUPER CHANNEL

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
10,987 V; PAL; Audio 6,65 M 7,02 M 7,20
M; анг./гал. мова.

Эўрапейская версія каналаў вядомай амерыканскай тэлекампаніі NBC. Канал насычаны забаўляльнымі праграмамі — большую частку зь якіх складаюць аўтарскія праграмы. Праграмы Сэліны Скот, Джэя Лена, вядомая праграма, прысьвечаная праблемам сэксу "Бязь ценю сарамлівасці" — шырока вядомыя беларускім тэлегледачам сэтэлітнага каналу "ТВ-6 Пецярбург".

Акрамя таго, на канале прысутнічаюць спорт, мода, самыя розныя навіны, у тым ліку апэратыўная інфармацыя ад ITN.

RTL 2

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,095 H; PAL; Audio 7,02/7,20 S.

Нямецкі забаўляльны канал. Фільмы, шоу, сярод якіх і вядомае ток-шоу пра пытаньні полу, эротыкі й сэксу "Peep!", вядучай якога ёсьць знакамітая сьпявачка Аманда Лір. Апрача таго дэтэктыўныя сэрыялы, прыгодніцкія фільмы ды проста нямецкія фільмы розных гадоў.

SAT 1

ASTRA 19 гр. усх. д.; 11,288 V; PAL;
ням. мова.

Забаўляльны канал, які транслюе розныя шоу, сэрыялы (пераважна ангельскія ды аўстралійскія) і амерыканскі "Галівуд". Канал не кадаваны.

DEUTSCHE WELLE

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,163 V; PAL; Audio 6,65 M.

Хутчэй урадавы, прэзэнтацыйны нямецкі канал. Калі Вы чакаеце пабачыць на ім забаўляльныя шоу ці поп-музычныя праграмы — не чакайце. Ну а калі цікавіцца культурным, палітычным жыццём новай і старой Нямеччыны, ведаеце нямецкую мову і пішаце рэфэрат на тэму "Нямеччына — погляд з боку" — гэта Ваш канал.

ONYX

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,146 H; PAL; Audio 7,02/7,20 S.

Нямецкі музычны канал. Толькі музыка. Працуе 18 гадзінаў на суткі, чым і адрозніваецца ад VIVA, VIVA 2, MTV ды MCM, якія працуюць 24 гадзіны на суткі.

ART

EUTELSAT II F-3/ 16 гр. усх. д.; 11,094 V;
PAL.

Arab Radio and Television — кампіляцыя пяці арабскіх тэлеканалаў рознай накіраванасьці: ART 1 (забаўляльныя праграмы), ART 2 (спартыўныя перадачы), ART 3 (дзіцячыя перадачы), ART 4 (фільмы) і ART 5 (музыка).

TV5 LA TELEVISION INTERNATIONALE

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,321 V; PAL; Audio 6,60 M.

Вядомы французскі канал. Калі праводзіць аналігію зь вядомымі беларускаму гледачу тэлевізійнымі каналамі — можна прывесці прыклад НТВ. Стандартны набор: сэрыялы, навукова-папулярныя, забаўляльныя, пазнавальныя праграмы, да якіх дадаюцца музыка і якасная прадукцыя Галівуду.

EBN

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,262 H; PAL; Audio 6,60/7,02 M.

Ангельскі канал, зарыентаваны толькі на навіны эканомікі й бізнэсу. Тых, хто хоча авалодаць бізнэс-ангельскай мовай, запрашаем паслухаць пра біржы, дэпазыты, інфляцыю ды інш. на канале EBN.

OPT

ГАРЫЗОНТ — 19 96,5 гр. усх. д.; 3,675
RZ; SECAM;

ГАРЫЗОНТ — 28 9 гр. усх. д.; 3,875 RZ;
SECAM;

ГАРЫЗОНТ — 27 53 гр. усх. д.; 3,675 RZ; SECAM;
ГАРЫЗОНТ — 14 11 гр. зах. д.; 3,675 RZ; SECAM;
ЭКСПРЭС — 2 14 гр. зах. д.; 4,125 RZ; SECAM.

Грамадзкае расейскае тэлебачаньне — так на сёньняшні момант называецца гэты канал. Аднак, як бы ён ні называўся, для мноства беларускіх тэлегледачоў ён застаецца Першым каналам з "Полем цудаў", "Трапіканкамі", кубкам Дэвіса ды вечаровым дэтэктывам.

EUROSPORT

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,387 H; PAL; Audio 6,65/7,20 M.

Вельмі папулярны канал, пра які ўжо ўсё сказана. Кожная тэлекампанія, што зьвяртаецца да пытаньняў спорту, часьцінкам прыбывае да сюжэтаў менавіта гэтага каналу. "Заканадаўца моды" ў спартыўнай тэлевізіі, як яго называюць, дэманструе выключную прафэсійнасьць і паўнату інфармацыі. Кожны від спорту знаходзіць адлюстраваньне ў перадачах гэтага каналу. Жывыя рэпартажы, спартыўныя тэлечасопісы, тэлевізійныя агляды — асноўныя жанры перадачы каналу EUROSPORT.

RAI UNO

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,366 V; PAL; Audio 6,60 M, 7,02/7,20 S.

Італьянскі канал. Браў удзел у стварэньні вядомага беларускім тэлегледачам тэле-сэрылу "СПРУТ".

Акрамя таго, на гэтым канале адбываецца вядомае шоу сьпявачкі Рафэлы Кара, якое любяць многія італьянцы, іншыя шоу, фільмы, тэматычныя перадачы. Канал мае тэлеэкст.

PTP

ГАРЫЗОНТ — 25 103 гр. усх. д.; 3,675
RZ; SECAM;

ГАРЫЗОНТ — 28 90 гр. усх. д.; 3,875
RZ; SECAM; 3,915 RZ; SECAM;

ГАРЫЗОНТ — 24 80 гр. усх. д.; 3,675 RZ; SECAM.

PTP — Расейскае Тэлебачаньне й Радыё — на сёньняшні момант адзіная расейская дзяржаўная тэлекампанія. Набор перадачы дастаткова стандартны для кожнага каналу такога кшталту: рэгулярныя навіны й камэнтары, спартыўныя перадачы, фільмы ды забаўляльныя праграмы. У выхадныя дні доля забаўляльных праграмаў павялічана.

RTL

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,596 H; PAL; Audio 6,60 M.

Клясычны папулярны нямецкі канал, з добрым рэнаме ў сэтэлітным сьвеце й ня толькі там. Магчыма, ён можа прэтэндаваць на ролю галоўнага нямецкага каналу, увасабляючы ў сабе ўсю гісторыю нямецкага тэлебачаньня. Паглядзеўшы яго можна з пэўнасьцю сказаць, што любяць немцы. Якасныя праграмы на ўсе тэмы жыцця чаргуюцца зь якаснай рэкламай. Гэты канал ня сумна глядзець, нават не разумеючы нямецкае мовы.

HTB

ГАРЫЗОНТ — 24 80 гр. усх. д.; 11,525
RZ; SECAM;

EUTELSAT II F-3/ 16 гр. усх. д.; 11,575 V;
PAL.

Расейскі незалежны канал з усталяванай сеткай перадачы. Два-тры выпускі навінаў, сэрыялы, два фільмы, позна ўвечары музыка, спорт ці эротыка.

VIVA

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,006 H; PAL; Audio 6,65 M, 7,02/7,20 S.

Нямецкі музычны канал. Найпершы канкурэнт MTV сярод эўрапейскіх музычных каналаў. Мэляманы ведаюць яго вельмі даўна і людзі, што прафэсійна займаюцца музыкай, заўжды зьвяртаюцца па хіт-парады VIVA. На канале ёсьць тэлеэкст, які інфармуе ня толькі пра актуальныя падзеі ў сьвеце музыкі, але і асьвятляе падзеі спорту, культуры і г. д.

POLSAT

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,431 H; PAL; Audio 6,60 M.

Адзін з трох папулярных польскіх каналаў. Асноўныя перадачы: часопіс моды, анімацыйныя фільмы для дзяцей і дарослых, мастацкія фільмы, частка зь якіх сэрыялы, тэлеконкурсы, спартыўны часопіс, інфармацыя і бізнэс-інфармацыя.

TB-6 ПЕЦЯРБУРГ

ГАРЫЗОНТ — 27 53 гр. усх. д.; 11,525
RZ; PAL.

Забаўляльны канал. Сэрыялы, забаўляльныя шоу, фільмы. Таксама транслююцца навіны ад ITN і розныя перадачы ад NBC Super Channel (напрыклад, праграма Сэліны Скот і перадача "Бязь ценю сарамлівасці").

ARTE

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,080 V; PAL; Audio 6,60 M; ням./фр.
мова.

Папулярны эўрапейскі канал, сумесны нямецка-французскі праект. Асьвятляе праблемы культуры. Пераважна разлічаны на аўдыторыю, якая любіць якаснае некамерцыйнае кіно, цікавіцца гісторыяй мастацтва, новымі зьвесткамі культурнага жыцця з розных краінаў сьвету й г. д. Большыня фільмаў ідзе з субтытрамі, што дазваляе глядзець фільм у мове арыгіналу, і ў беларускага гледача ня раз будзе магчымасьць паглядзець творы рэжысэраў былой савецкай кінэмаграфічнай школы, не напружваючы свой слых, шукаючы ў памяці знаёмыя нямецкія ці французскія словы.

POLONIA 1

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,673 H; PAL; Audio 6,60 M.

Забаўляльны польскі канал, перадачы якога складаюцца з сэрыялаў розных жанраў, спартыўных часопісаў, папулярнай перадачы TEleshop.

TB-6 МАСКВА

ГАРЫЗОНТ — 24 80 гр. усх. д.; 3,875
RZ; PAL.

Палітыка, спорт, музыка, рэпартажы пра розныя падзеі ў Расеі і ў замежжы — усяму ёсьць месца на гэтым канале. Зразумела, сэрыялы й фільмы. Дакументальны сэрыял "Падводная адэска каманды Кусто", які любіць шматлікая публіка, таксама транслюецца на гэтым канале. Хто ў дзяцінстве глядэў кіначасопіс "Хачу ўсё ведаць" і ня страціў яшчэ сваёй цікавасьці да сьвету ведаў, могуць задаволіць яе, стаўшы гледачом гэтага каналу.

EURONEWS

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,080 V; PAL; Audio 6,60 M.

Канал зарыентаваны на эўрапейцаў. Апэратыўнасьць, аб'ектыўнасьць міжнароднай інфармацыі — яго галоўнае крэда. Не адрываючыся ад экрану свайго тэлевізара, Вы зможаце паглядзець п'ятнаццаціхвілінную праграму "Без камэнтару" — відэашэраг пра падзеі ў гарачых кропках Эўропы і сьвету. Усё пра Эўропу — палітыка, культура, сельская гаспадарка, спорт, эканомія — з дня ў дзень на канале EURONEWS.

TV POLONIA

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.;
11,471 V; PAL; Audio 6,65 M, 7,02/7,20 S.

Канал разлічаны найперш на польскую дыяспору па-за межамі краіны. Той аб'ём інфармацыі, які прысутнічае на канале і ахоплівае ўсе сфэры жыцця Польшчы — культуру, палітыку, спорт і гэтак далей, здавалася б, павінен прыцягваць да сябе вялікую частку ўласна польскай аўдыторыі ў Польшчы, але ўсё ж пазбаўлены цікавай канцэпцыі інфармацыйнай падачы і выглядае сумнаватым.

C-SPAN

EUTELSAT II F-1/ HOT BIRD 13 гр. усх. д.; 11,575 V; PAL; Audio 6,60/7,38 M.

Амерыканскі канал, які чаргуецца эфірным часам (у выхадныя дні) з DW на тых самых частотах. Яго перадачы асьвятляюць грамадзкае жыццё Амэрыкі. Цікавыя тэматычныя перадачы з гісторыі мас-мэдыя, амерыканскага прэзыдэнцтва. Перадачы пра бізнэс, палітыку. Круглыя сталы ў жывым эфіры.

“Міжнароднае радыё Карэі”

Тэматычны расклад з 1 красавіка 1996 г.

Перадачы на расейскай мове
Працягласць:

00-10 Навіны Панядзелак, аўторак, серада, чацвер, пятніца, субота, нядзеля

10-15 Камэнтар (усе дні, апроч нядзелі). Нядзеля — Творчасць сучасных карэйскіх пісьменьнікаў.

15-35 Сэул сёння (панядзелак — чацвер). Пятніца — Занятка карэйскае мовы. Субота — На шляху да зьдзянення. Нядзеля — Творчасць сучасных нямецкіх пісьменьнікаў.

35-40 Эканамічная хроніка (панядзелак — пятніца). Субота — У сьвечце паўднёва-карэйскае музыкі. Нядзеля — Паштовая скрыня.

40-45 Панядзелак — Карэйцы пра сябе і сьвет. Аўторак — Спадчына карэйскай культуры. Серада — Насустрэч наступнаму стагодзьдзю. Чацвер — Вандраваньні па новай Карэі. Пятніца — Прыгажосць родных сьпеваў. Субота — У сьвечце паўднёва-карэйскае музыкі. Нядзеля — Паштовая скрыня.

55-60 Карэя: краіна і людзі (панядзелак — пятніца). Субота — У сьвечце паўднёва-карэйскае музыкі. Нядзеля — Паштовая скрыня.

Час
1.00 - 2.00
19.00 - 20.00
22.00 - 23.00

Частоты (кГц)
1170,5975, 6135, 7275
6480,15335
5975

Хвалі (м)
50,21; 48,90; 41,24
46,29; 19,56
50,21

Нашыя перадачы вядуцца 10,5 гадзінаў на дзень на 21 частаце (20 — на кароткіх і 1 — на сярэдніх хвалях).

Radio Korea International

Радыё Швэцыі

Па расейску

Перадачы “Радыё Швэцыі” на расейскай мове рэтрансляюцца болей чым 20-ю радыёстанцыямі Расеі, Украіны, Беларусі, Эстоніі, Латвіі і Літвы. Час грынівцікі

Эўропа

1500 KB 6000(49M) + CB 1179(254M) + Спдарожнік
1800 KB 6200(46M) + 6065(49M) + CB 1179(254M) + Спдарожнік
2030 KB 7230(41M) + 6065(49M) + CB 1179(254M) + Спдарожнік

Частоты:

Europa/Afrika/Mellanostern
(tidsuppgifter avser svensk tid=CET)

Vardagar

1645-1700 Eko KV 6065+6000**+MV 1179

Lordag

1645-1700 Eko KV 6065+6000**+MV 1179

Sondag

1645-1700 Eko KV 6065+6000**+MV 1179

** speciellt rictad mot Ryssland

English

UTC/GMT

Прыём праз спадарожнік. Europe

1715 SAT+SW 1179

1830 SAT+SW 6065+9655+7240+MV 1179

2130 SW 6065+7230+MV 1179

2230 SW 6065+MV 1179

2330 MW 1179

In FM quality on satellite in Europe via Radio Sweden's own channels on ASTRA and TELE-X.

And at 2100 UTC on WRN's English channel:

11.538 GHz (MTV-Europe), audio 7.38 MHz.

Radio Sweden

Радыё Ватыкан

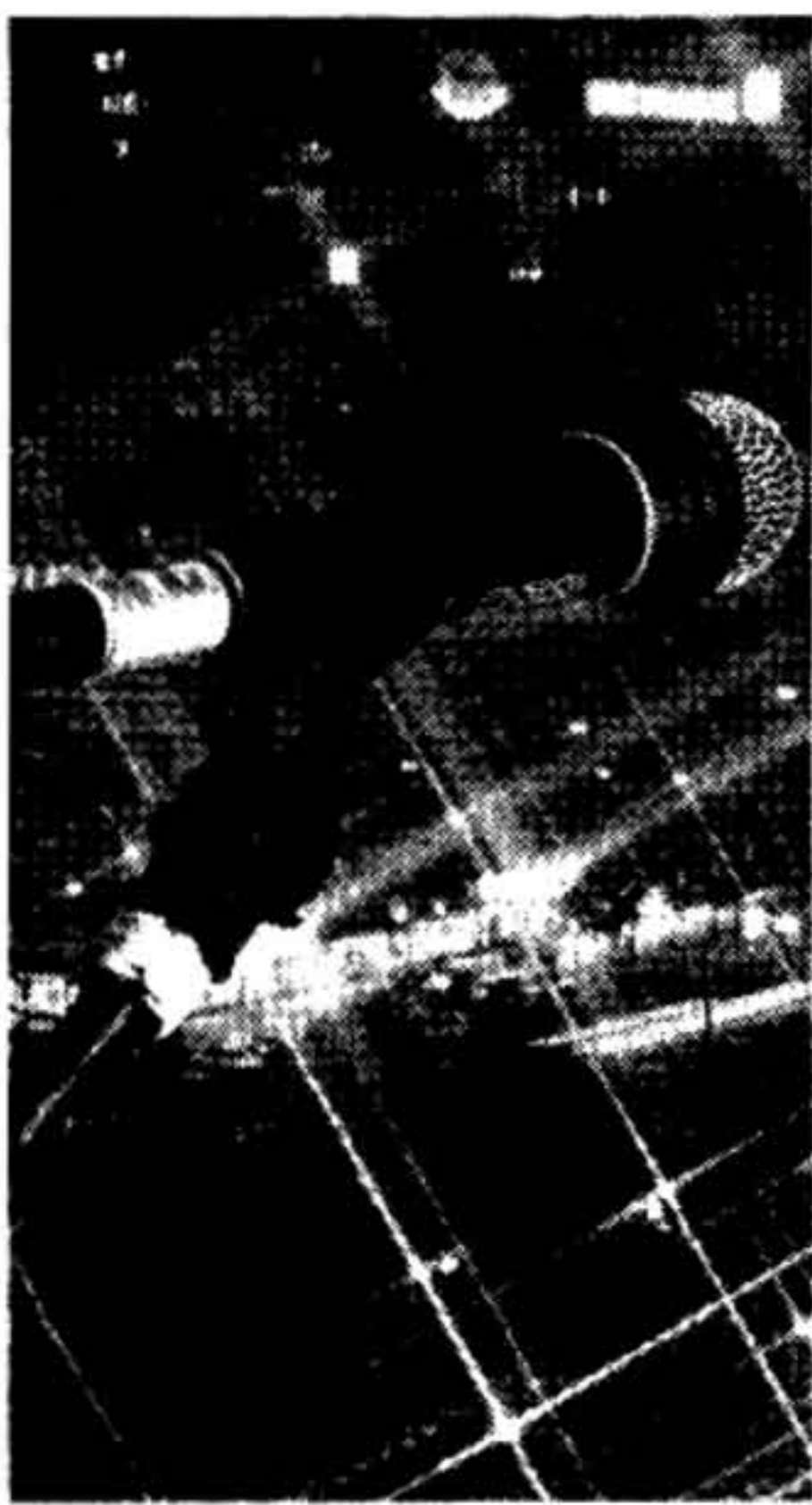

Менскі

час ..... Праграма ..... Дыяпазон

05.30	Расейская	5880-BC/49M, 6185-BC/49M, 7365-CD/41M
06.00	Украінская	5880-BC/49M, 6185-BC/49M
06.20	Беларуская	4015-B/75M, 6185-B/49M
06.40	Літоўская	4015-B/75M, 6185-B/49M
07.00	Латыская	4015-B/75M, 6185-B/49M
09.15	Украінская	9660-C/31M, 11740-C/25M
15.00	Расейская	11740-BC/25M, 15570-BC/19M
19.10	Расейская	5880-BC/49M, 6185-BC/49M, 7365-CD/41M
19.40	Украінская	5880-BC/49M, 6185-BC/49M
20.00	Беларуская	4015-B/75M, 6185-B/49M
20.20	Літоўская	4015-B/75M, 6185-B/49M
20.40	Латыская	4015-B/75M, 6185-B/49M
23.00	Расейская	6065-BC/49M, 7310-BC/41M

Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё

тых навукоўцаў, тэхнічныя “разыначкі”, недаступнае. **16.30 (пятніца), 14.30 (субота)** Госьць тыдня. **18.30 (субота), 14.30 (нядзеля)** Гутаркі Сакрата Яновіча “Ад Бібліі да беларускае літаратуры”. **16.30, 19.00 (субота)** Рэдакцыйная пошта — адказы на лісты нашых слухачоў. **14.30 (нядзеля)** Рэлігійныя гутаркі айца Уладзімера Месюка. Усё гэта пераплецена цікаваю музыкай: як клясычнаю, гэтак і лёгкаю.

19.00 (серада) Агляд Czasopisu i Przeglądu Prawowławnego (кожны трэці тыдзень месяца)

Трансляюцца:

а 14.30 на кароткіх хвалях 41,18 м і 50,04 м (адпаведныя частоты 7285 і 5995 кГц), а 16.30 на кароткіх хвалях 41,27 м і 49,22 м (а.ч. 7270, 6095 кГц), а 18.30 на кароткіх хвалях 49,22 м (а.ч. 6095 кГц).

14.30 (панядзелак), 18.30 (нядзеля) Беларускі літаратурны рух у Польшчы — гутарка Алеся Барскага.

16.30 (панядзелак), 14.30 (аўторак) Агляд тыднёвіка “НІВА”.

18.30 (панядзелак), 16.30 (нядзеля) Разважаньні пра мову — што думаюць слухачы наконце месца беларускае мовы ў сьвечце і ейнае будучыні.

19.00 (панядзелак), 17.00 (нядзеля) Канцэрт віншаваньняў, дзе кожны слухач зможа перадаць пажаданьні сваім блізім і знаёмым, каханай і каханаму — усім.

18.30 (аўторак), 14.30 (серада) Эканамічны блэк — бізнэс, банкі, Варшаўская Акцыянарная Біржа, курсы валютаў, эканамічнае супрацоўніцтва Польшчы і Беларусі.

16.30 (аўторак), 18.30 (пятніца) Хроніка спорту, усякая ўсячына.

16.30 (серада), 14.30 (чацвер) Культурныя актуальнасці — тэатральныя прэм’еры, выставы, сустрэчы з польскімі і беларускімі мастакамі, кіно, кнігі.

18.30 (серада) “Пад знамямі Арла і Пагоні” — гістарычная гутарка.

18.30 (чацвер) Гісторыя беларускае мовы.

18.30 (чацвер), 14.30 (пятніца) Навукова-тэхнічная перадача — досьледы знакамітых навукоўцаў.

Штодзённа: Навіны, Факты і думкі, Агляд французскіх газэтаў.

Панядзелак: Навука і тэхніка (апошнія дасягненьні і тэхнічныя дасьледаваньні), (з штодзённага жыцця сярэдняга француза).

Аўторак: Эканамічны кур’ер (бізнэс, фінансы, эканоміка ў Францыі), Жыццё ідэяў (філязофія, сацыялёгія, рэлігія ў найноўшых публікацыях).

Серада: Паштовая скрыня (адказы на лісты слухачоў), Мэдыцына (апошнія адкрыцьці й дасьледаваньні на Захадзе), аповеды пра расейскую эміграцыю.

Чацвер: Літаратурнае скрыжаваньне (францускія пісьменьнікі “ўчора” і “сёння”, Францыя як месца сустрэчы розных літаратураў), Знакамітыя людзі Францыі (гісторыя Францыі ў біяграфіях).

Пятніца: Шпацыр па Францыі (забаўляльнае радыёпадарожжа ў найцікавейшыя куткі краіны), Курс французскае мовы.

Субота: Праграма на замовы (адказы на допісы слухачоў), Кінапанарама (агляд навінаў экрану), Курс французскае мовы (паўтор праграмы).

Нядзеля: Агляд французскіх тыднёвікаў, Культурная панарама (жыццё французскіх музэяў і тэатраў), Нядзельны канцэрт.

ICI PARIS

ГАВОРЫЦЬ ПАРЫЖ

Праграмы Міжнароднага Францускага радыё можна слухаць: у Парыжы і ягоных прадмесьцях: з 20 да 21 гадзіны паводле мясцовага часу на частаце 738 кГц. Па ўсім сьвечце: з 16 да 17 гадзіны паводле менскага часу на частотах 11 670 кГц, 15 605 кГц і 15 155 кГц (19 м), з 21 да 22 гадзіны паводле менскага часу на частотах 5 900 кГц (49 м) і 7 350 кГц.

РАДЫЁ 101,2

Інфармацыйныя перадачы:

7.00 - 8.00 — Ранішні інфармацыйна-музычны канал 08.05 Навіны 08.30 - 8.40 Дайджэст прэсы 8.45 - 8.50 — Бізнэс-агляд 9.00 - 9.05 — Навіны 9.45 - 9.50 — Выпуск курсу валютаў у банках г. Менску, 10.00 - 10.05 Замежныя навіны 11.00 - 11.05 Навіны 12.00 - 12.05 Сусьветныя навіны Ёі-Ёі-Сі 13.00 - 13.05 Беларускія і замежныя навіны 13.30 - 13.35 — Гарадзкі экспрэс 14.00 - 14.05 — Навіны Беларусі (БЕЛТА, БелаПАН) 15.00 - 15.05 — Навіны 16.00 - 16.05 Замежныя навіны 16.15 - 16.45 — Ліцэнзійныя музычныя праграмы Ёі-Ёі-Сі 17.00 - 17.05 — Навіны 17.30 - 18.00 — Праграма Беларускае службы Польскага радыё 18.00 - 18.05 — Навіны 19.00 - 19.07 — Навіны Расейскае службы “Нямецкай хвалі” 20.00 — Заканчэньне працы

Аўтарскія праграмы:

10.30 - 11.00 — “Мамээль”, праграма для жанчынаў (нядзеля) 11.15 - 11.45 — “Бізнэс-актуалі”, аналітычная праграма (серада, пятніца) 11.15 - 12.00 — “NRJ”, перадача пра французскую музыку (нядзеля) 12.15 - 12.45 — “Музыка тоўстых”, джазавая праграма (аўторак) 12.30 - 12.50 — “Паекалі”, аўта-праграма (чацвер, субота) 13.15 - 13.40 — “Ad oculus”, навіны відэарынку (нядзеля) 14.30 - 15.00 — “T.V. Dance”, танцавальная праграма (нядзеля) 15.15 - 15.50 — “Waka-Jawaka”, музычная праграма (чацвер) 15.30 - 15.45 — “ПраРок”, музычная перадача (серада) 19.10 - 20.00 — “Незабытае”, малодыя мінулых гадоў (нядзеля) 19.25 - 19.55 — “Парад зорак”, музычная праграма “Нямецкай хвалі” (субота)

Хвалевы расклад

расейскае службы BBC

Менскі час

05.30-06.30	M	49	49	41	41	25
		кГц	5875	6010	7030	7320
09.00-09.15	M	41	31	25	25	19
		кГц	7210	9635	1680	11845
11.00-11.15	M	31	25	22	19	16
		кГц	9750	11680	13745	15325
12.50-13.00	M	25	22	19	16	16
		кГц	11805	13745	15325	17695
13.00-13.15	M	25	22	19	16	16
		кГц	11805	13745	15325	17695
15.00-16.00	M	25	22	19	19	16
		кГц	11845	13745	15260	15325
18.00-20.00	M	31	31	25	22	22
		кГц	9635	9825	11845	12040
20.00-21.00	M	41	31	31	25	22
		кГц	7120	9835	9825	11845
21.00-23.30	M	19	31	31	31	25
		кГц	5990	6010	9635	9825

Панядзелак 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка апошніх падзеяў “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд “Уэст-Энд”. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Радыёс. Кароткая зборка навінаў. Музыкальная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка “Гледзячы зь Лёндану”.

Аўторак 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд “Уэст-Энд”. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. “Радыёс”. Кароткая зборка навінаў. “Паварот Вінта”. “Кнігарня” (раз на месяц) 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Ваша здароўе” (раз на месяц) 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”.

дану”. Кароткая зборка навінаў. “Парадыгма”. “Ваша здароўе” (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка “Гледзячы зь Лёндану”.

Серада 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка апошніх падзеяў “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Парадыгма”. “Ваша здароўе” (раз на месяц) 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. “Радыёс”. Кароткая зборка навінаў. Джаз. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Сёньня ў фокусе”. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка “Гледзячы зь Лёндану”.

Чацвер 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Парадыгма”. “Ваша здароўе” (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”.

Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыццё ў Вялікабрытаніі. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. “Радыёс”. Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Сёньня ў фокусе”. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка “Гледзячы зь Лёндану”.

Пятніца 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Сёньня ў фокусе”. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. “Радыёс”. Кароткая зборка навінаў. Музыкальная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Паварот Вінта”. “Кнігарня” (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта “Аргумэнт”. Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Джаз.

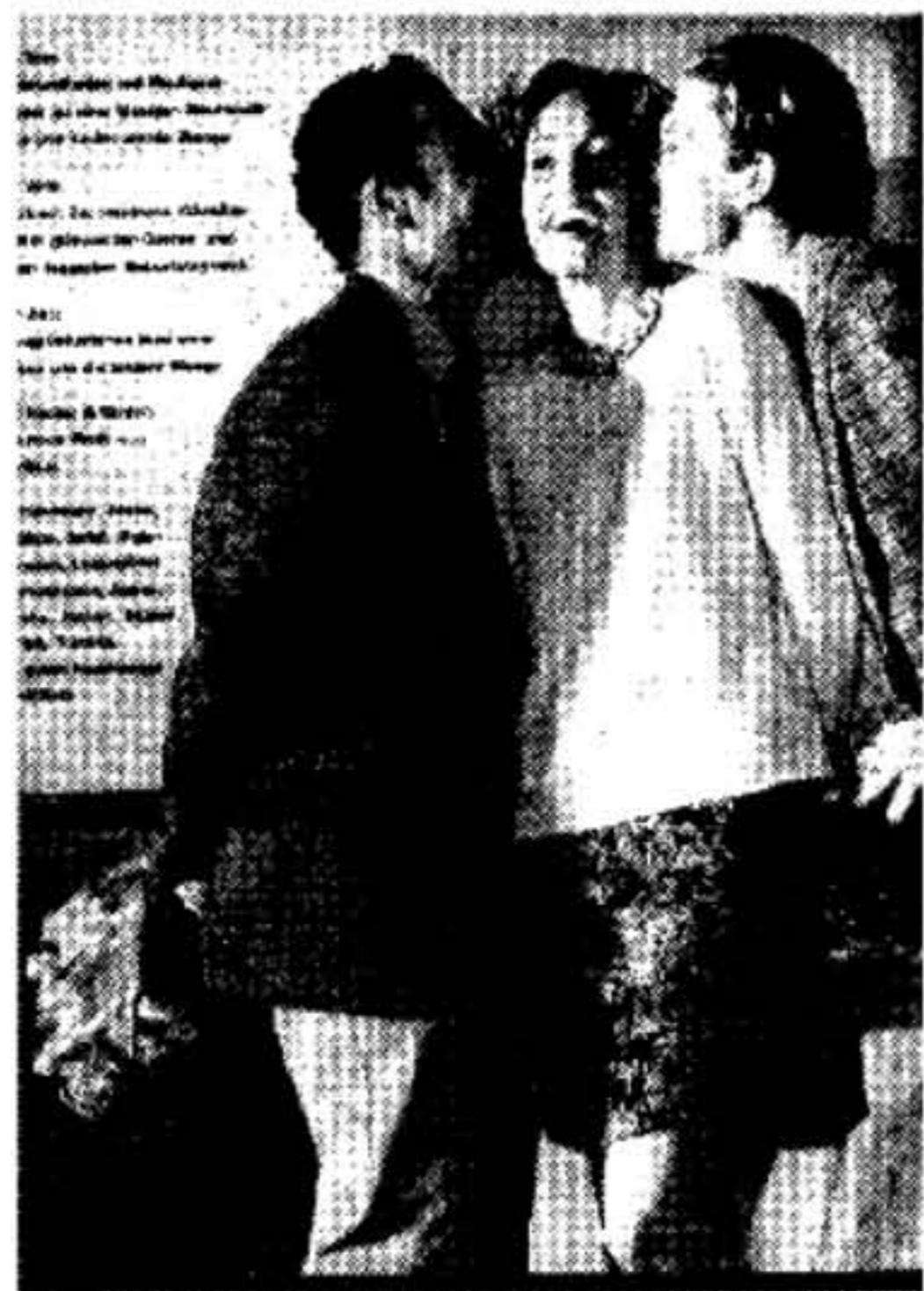
Субота 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведам-

леньні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка апошніх падзеяў “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Сёньня ў фокусе”. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. “Паварот Вінта”. “Кнігарня” (раз на месяц). 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. “Уік-Энд”. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік “Радыёс”. Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. “Гледзячы зь Лёндану”. Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс “Уваскрашэньне”. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. “Севазварот”. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Джаз.

Нядзеля 05.30-06.30 Праграма “Брыфінг”. Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 12.30-13.00 Радыёчасопіс “Увас

ЦІ ЗАДАВОЛЕНЫ ВЫ СВАІМ ШЛЮБАМ?

Уважліва прачытайце кожнае сьцьверджаньне й выберыце адзін з трох варыянтаў адказу. Імкніцеся пазьбягаць прамежкавых адказаў кшталту "цяжка сказаць", "цяжка адказаць" і г. д. Выконвайце працу як мага хутчэй.

1. Калі людзі жывуць побач (як гэта адбываецца ў сямейным жыцці), то яны непазбежна губляюць узаемаразуменьне й вастрыню ўспрыняцця іншага чалавека: а) слухна; б) ня ўпэўнены; в) няслушна.

2. Вашыя сужэнскія зносіны прыносяць Вам: а) хутчэй турботы й пакуты; б) цяжка адказаць; в) хутчэй радасьць і здавальненне.

3. Родзічы й сябры ацэньваюць (ацэньвалі) Ваш шлюб: а) як удалы; б) як нешта сярэдняе; в) як няўдалы.

4. Калі б Вы змаглі, то: а) шмат што змянілі ў характары Вашага мужа (Вашай жонкі); б) цяжка сказаць; в) ня сталі бы нічога мяняць.

5. Адна з праблемаў сучаснага шлюбу ёсць у тым, што ўсё надакучвае, у тым ліку й сэксуальныя зносіны: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

6. Калі Вы параўноўваеце сваё сямейнае жыццё зь ся-

мейным жыццём Вашых сяброў і знаёмых, Вам здаецца: а) што Вы самы гаротны; б) цяжка сказаць; в) Вы шчаслівейшыя за ўсіх.

7. Жыццё без сям'і, без блізкага чалавека — занадта дарагая плата за поўную самастойнасьць: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

8. Вы лічыце, што бяз Вас жыццё Вашага мужа (жонкі) было б непаўнавартасным: а) так, лічу; б) цяжка сказаць; в) не, не лічу.

9. Большасьць людзей у пэўнай ступені падманваецца ў сваіх чаканьнях што да ўласнага шлюбу: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

10. Толькі мноства розных акалічнасьцяў перашкаджае (перашкаджала раней) падумаць Вам пра развод: а) слухна; б) не магу сказаць; в) няслушна.

11. Калі б вярнуўся час, калі Вы ўступілі ў шлюб, то Вашым мужам (жонкай) мог бы стаць: а) хто заўгодна, толькі не цяперашні; б) цяжка сказаць; в) верагодна, што менавіта цяперашні муж (жонка).

12. Вы ганарыцеся (ганарыліся раней), што такі чалавек, як Ваш муж (жонка), увесь час з Вамі: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

13. На жаль, недахопы Вашага мужа (жонкі) часта пераважаюць ягоныя (ейныя) вартасьці: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

14. Асноўныя перашкоды для шчаслівага шлюбнага жыцця хаваюцца: а) хутчэй у характары майго мужа (жонкі); б) цяжка сказаць; в) хутчэй у нас саміх.

15. Пачуцьці, зь якімі Вы ўступілі ў шлюб: а) умацніліся; б) цяжка сказаць; в) паслабелі.

16. Шлюб прытупляе творчыя магчымасьці чалавека: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

17. Можна сказаць, што Ваш муж (жонка) валодае такімі вартасьцямі, якія кампэнсуюць ягоныя недахопы: а) так; б) цяжка сказаць; в) не.

18. На жаль, у нашым шлюбе ня ўсё добра з эмацыйнай падтрымкай адно аднаго: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

19. Вам здаецца, што Ваш муж (жонка) часта робіць глупствы, гаворыць не да месца, не да месца жартуе: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

20. Жыццё ў сям'і, як Вам здаецца, не залежыць ад Вашай волі: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

21. Вашыя сямейныя зносіны ня ўнеслі ў жыццё таго ладу й арганізаванасьці, якога Вы чакалі: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

22. Ня маюць рацыі тыя, хто лічыць, што менавіта ў сям'і чалавек найменш можа разьлічваць на павагу: а) згодны(-а); б) цяжка сказаць; в) ня згодны.

23. Звычайна прысутнасьць Вашага мужа (жонкі) прыносіць (прыносіла) Вам задавальненьне: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

24. Па праўдзе, у нашым сямейным жыцці няма й не было ніводнага сьветлага мо-

манту: а) слухна; б) цяжка сказаць; в) няслушна.

Парадак падліку балаў наступны. За адказ, які супадае з ключом, налічваецца 2 балы, за прамежкавы адказ (варыянт "б") — 1 бал, за іншы адказ — 0 балаў.

Ключ: 1 — в; 2 — в; 3 — а; 4 — в; 5 — в; 6 — в; 7 — а; 8 — а; 9 — в; 10 — в; 11 — в; 12 — а; 13 — в; 14 — в; 15 — а; 16 — в; 17 — а; 18 — в; 19 — в; 20 — в; 21 — в; 22 — а; 23 — а; 24 — в.

Цяпер падлічыце балы. Чым вышэйшы вынік, тым больш добрыя, з Вашага гледзішча, адносіны ў сям'і. Умоўна можна лічыць, што вынік, роўны 29 балам, гаворыць пра спрыяльныя ўзаемаадносіны. Зьвярніце ўвагу на змест сьцьверджаньняў і слухных адказаў да іх. Шмат у чым яны падказваюць, як забясьпечыць спрыяльныя адносіны ў сям'і.

У ПАПЯРЭДНІХ НУМАРАХ (№1 — 9):
Кошты на мескіх рынках: Камароўка (ІНФАРМАТАР №1, 7, 10); Рыноў рынак "Дынама" (ІНФАРМАТАР №2, 8); Аўтарынак (ІНФАРМАТАР №3); Кошты на компакт-дыскі (ІНФАРМАТАР №4); Кошты на кватэры ў Менску (ІНФАРМАТАР №5); Кошты на будаўнічыя матэрыялы (ІНФАРМАТАР №6); Кошты на кампютары. Менск (ІНФАРМАТАР №9).

Транспарт: Расклад руху пасажырскіх цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажыроў (ІНФАРМАТАР №1); Расклад руху прыгарадных цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажыроў (ІНФАРМАТАР №2); Расклад руху аўтобусаў ад а/с Менск-Цэнтральны і Менск-Усходні (ІНФАРМАТАР №3); Расклад рэйсавых пасажырскіх самалётаў і ўсё пра аўтазавозныя станцыі (ІНФАРМАТАР №5).

Адукацыя: Замежнае навучаньне ў 1996 годзе (ІНФАРМАТАР №1); Платнае навучаньне ў Менску. Камароўшчыны ВНУ (ІНФАРМАТАР №2); Дзяржаўны ВНУ. Платнае навучаньне (ІНФАРМАТАР №3-4); ВНУ. Акадэміі (ІНФАРМАТАР №8-10).

Біржа працы: Аналіз стану рынку працы паводле зьвестак Менскага гарадзкага цэнтру зьнясітасці насельніцтва (ІНФАРМАТАР №1-9); Новыя вакансіі й працоўныя месцы па Беларусі (ІНФАРМАТАР №10).

Адукацыя: Вучымся гуляць у прэфэрэнс (ІНФАРМАТАР №1-10); Тэсты, шахматыя і інтэлектуальныя задачы (ІНФАРМАТАР №1-10).

Спажывец: Тэлефонныя коды гарадоў Беларусі, краінаў блізкага і далёкага замежжа (ІНФАРМАТАР №2); Твае правы, пасажыр (ІНФАРМАТАР №2); Як купляць і прадаваць кватэру. Што азначае стэцыянальнае маркаваньне (ІНФАРМАТАР №3); Месяцовыя пасьпэўны календар (ІНФАРМАТАР №4); Як вызначыць якасьць мясных і рыбных прадуктаў (ІНФАРМАТАР №5); Пра новыя даляры. Праўда пра цыгарэты. Штрыкавы код — як яго расшыфраваць (ІНФАРМАТАР №6); Як выбіраць абуток (ІНФАРМАТАР №7); Міжнародная сістэма гатляў (ІНФАРМАТАР №10).

Здароўе: Перш чым зьвяртацца да лекара. Як кінуць папіць (ІНФАРМАТАР №4); Прыродныя атруты (ІНФАРМАТАР №10).

Гаспадарка: Газ у нашым доме. Як чытаць цэнікі на вопратцы (ІНФАРМАТАР №5); ЖЭС. Ремонт жылля. Пункты прыёму замовы на будаўніча-рамонтныя працы (ІНФАРМАТАР №6); Як мыць і чысьціць посуд. Калі запліло кватэру... (ІНФАРМАТАР №8); Як пабудаваш садовыя дамкі. Дом і дзялянка (ІНФАРМАТАР №9).

Грамафон: Сторонка вершаванага радка (ІНФАРМАТАР №6, 8).

Харчаваньне: Якую работу мы п'ём. Пра часнык (ІНФАРМАТАР №7).

Спорт: Вынікі спартоўнага і інш. (ІНФАРМАТАР №7, 9).

Бібліятэка: Новыя паступленьні ў кнігарні. Рэцэнзіі (ІНФАРМАТАР №9).

Чытайце ў наступных нумарах:

Рынак: Новыя кошты на розныя тавары.

Адукацыя: Адукацыя ў Беларусі (праца).

Спажывец: Вучымся змагацца за свае правы.

Спорт: Вынікі спартоўнага і інш.

Гаспадарка: Карысныя гаспадарчыя парады.

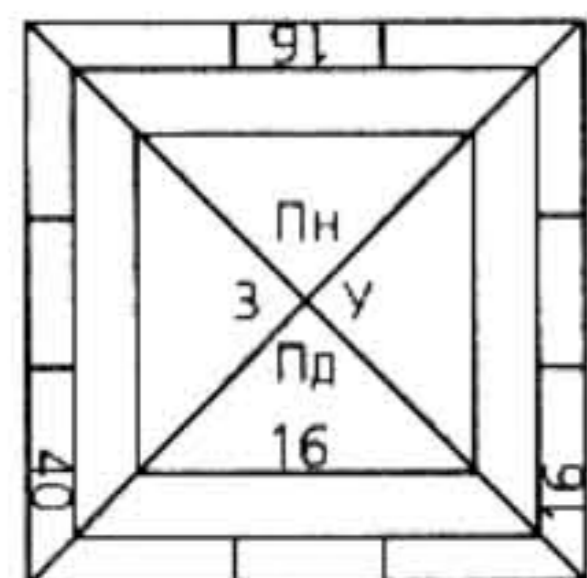
Грамафон: Новыя творы нашых чытачоў.

Адвкат: Міжнародныя нормы праваў чалавека.

ПРЭФЭРАНС

ЗАНЯТАК 11

(Працяг. Пачатак у N 10)

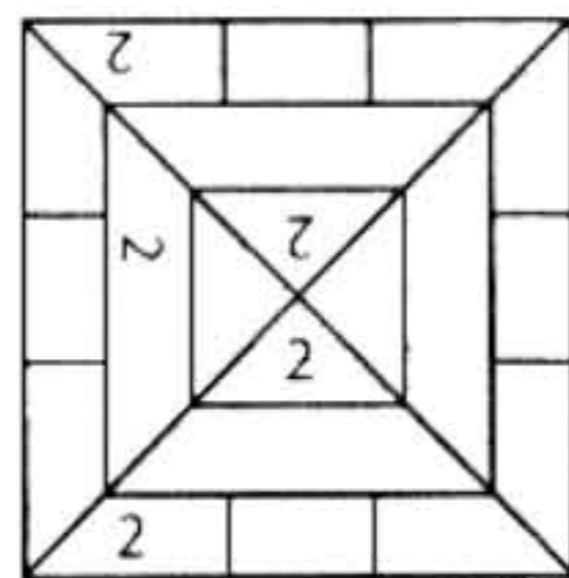

Калі виставальнік ня ўзяў патрэбнае колькасць бітак, то піша ў гару за недабраныя біткі. Пры гэтым висты на

яго за "няўзяцце" ня пішуцца. За ўзятыя ім біткі ён запісвае сабе ў висты на таго, хто гуляў, у адпаведнасьці з колькасцю ўзятых бітак.

Напрыклад, гулец 3 абвясціў "шэсьць вінаў". Гульцы Пн і Пд аўтаматычна вистуюць. У выніку 3 узяў восем бітак, виставальнікі па адной. Запісы будуць: гулец 3 піша 2 балы ў кулю за гульнію. Гулец Пн піша два балы ў кулю за няўзяцце аднае біткі пры виставаньні і два висты на гульца 3 за адну бітку. Гулец У (здавальнік) нічога ня піша. Гулец Пд піша два балы ў гару за няўзяцце адной біткі пры виставаньні і два висты на гульца 3 за адну бітку.

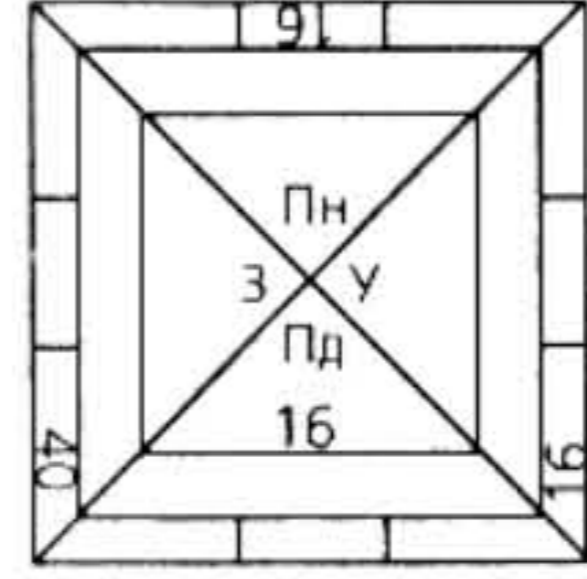
Такім чынам, куля набудзе выгляд:

Яшчэ прыклад. Гулец Пн абвясціў "шэсьць без казыра". Гульцы У і 3 виставалі. У выніку разгульваньня Пн узяў сем, У — тры біткі, гулец 3 бітак ня ўзяў. Запісы будуць: Гулец Пн піша два балы ў кулю за гульнію. Гулец У піша 3 x 2 = 6 вистаў на гульца Пн за

тры біткі. Гулец Пд (здавальнік) нічога ня піша.

Гулец 3 піша два балы ў гару за няўзяцце аднае біткі виставальнікам.

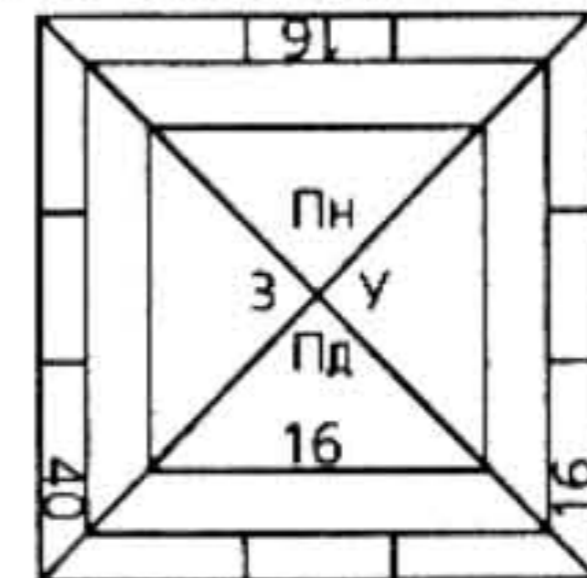
5. Запіс распадаў

Нагадаю, што кошт распадаў адпавядае:

Распасы адзінкавыя — 1 бал.
Распасы падвойныя — 2 балы.
Распасы патройныя — 4 балы.

Гэта значыць, што за кожную ўзятую на распадах бітку гулец запісвае ў гару кошт распадаў. Так, узяўшы на адзінкавых распадах тры біткі, ён запіша ў гару 3 балы. Той, хто ўзяў на падвойных распадах пяць бітак, запіша сабе 5 x 2 = 10 у гару. Нарэшце, хто ўзяў на трэцім коле распадаў дзьве біткі, запіша 2 x 4 = 8 балаў у гару. Гулец, які ня ўзяў ніводнае біткі на распадах, піша сабе ў кулю кошт распадаў. На адзінкавых — 1 у кулю, на падвойных — 2, на патройных — 4 у кулю.

Вось прыклад. Далупсьцім, гульцы згулялі адзінкавыя распасы. Вынік наступны: гулец У — 1 бітка, гулец Пд — 5 бітак, гулец 3 — 4 біткі, гулец Пн ня ўзяў бітак. Запіс будзе наступным:

6. Як запісваць балы

Гулец запісвае ў сваім полі для запісу атрыманыя балы, складваючы іх з апошнім запісам, які маецца там. Балы запісваюцца запар, адзін за адным. Пры гэтым перадапошні запіс ці закрасьліваецца, ці аддзяляецца ад апошняга кропкай. Напрыклад, гулец Пд меў наступныя запісы:

9 16 7 ?
25 8 9 ?

Задача 3

Падстаўце лік, якога бракуе

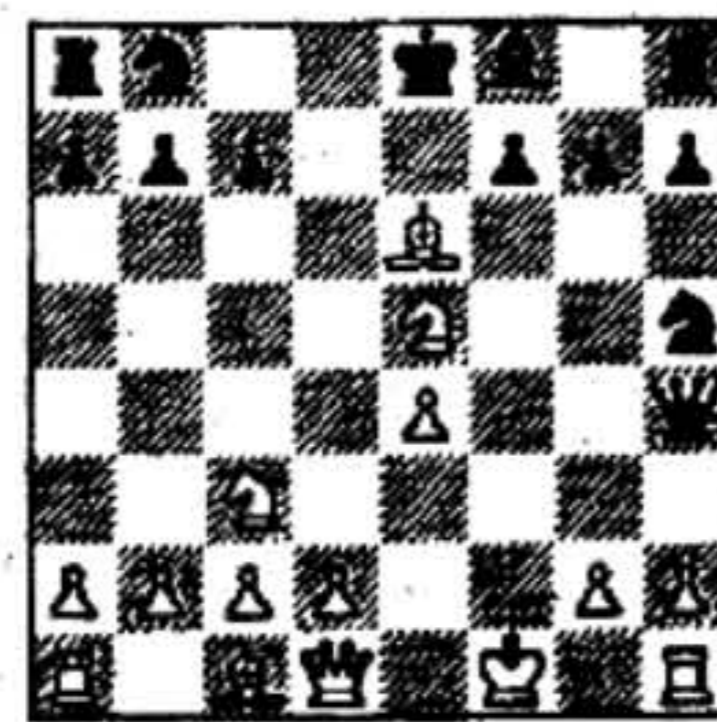
0 2 8 18 ?

Адказы ў наступных нумарах

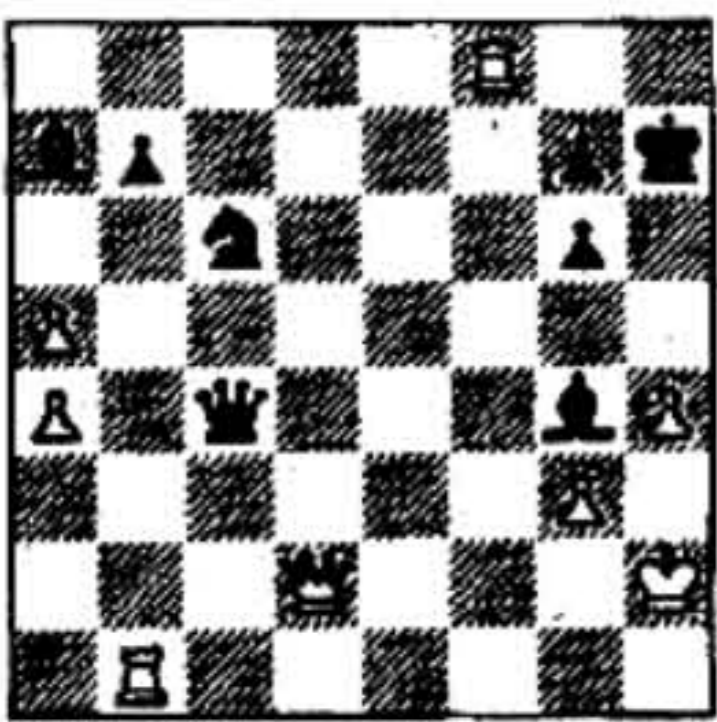
ШАХМАТЫ

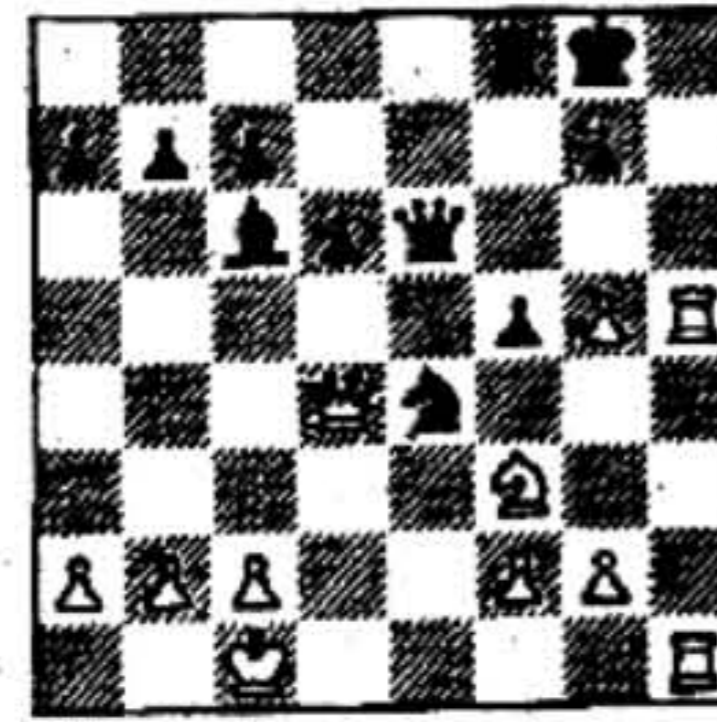
1п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

4п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

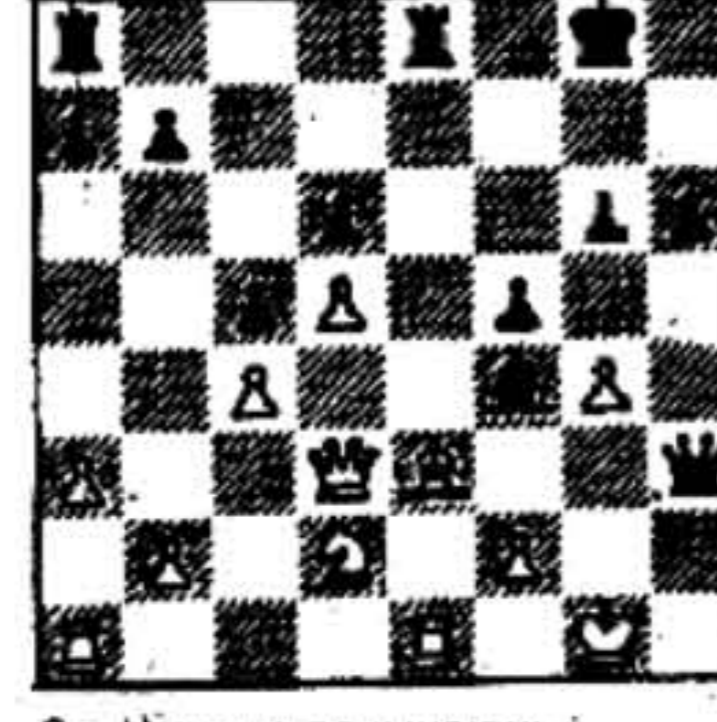
2п. Белыя перамагаюць.

5п. Белыя перамагаюць.

3п. Белыя перамагаюць.

6п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

Адказы ў наступных нумарах

АДКАЗЫ НА ПАПЯРЭДНІХ ЗАДАЧЫН

Шахматы

Тлумачэньні:

Кароль — Кр,
Гетман (Фэрзь) — Г,
Вежа (Тур) — Вж,
Вышнік (Слон) — В,
Конь — К

1п. 1... Вжh1+! Белыя здаліся.

2п. 1. Вж:d6+! Г:d6 2. Г:e8+! Чорныя здаліся.

3п. 1... f5+ 2. Крг5 Г:g2+! 3. Г:g2 Вe3X.

4п. 1... Вжc1! Белыя здаліся, бо 2. Вж:c1 вядзе да мату: 2... Г:d1+ 3. Вж:d1 Вж:d1X7

5п. 1... Вжb1+ Кро7 2. Гd4+! Г:d4 3. К:c6X.

6п. 1. Вж:b8+! Кр:b8 2. Г:e5+! Чорныя здаліся.

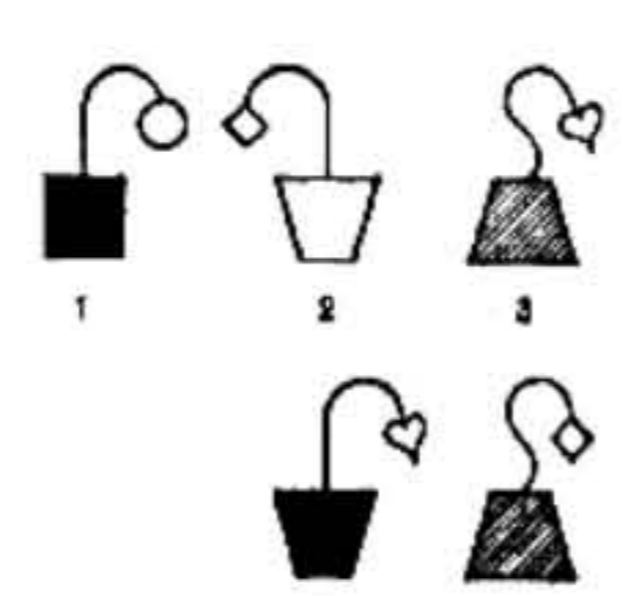
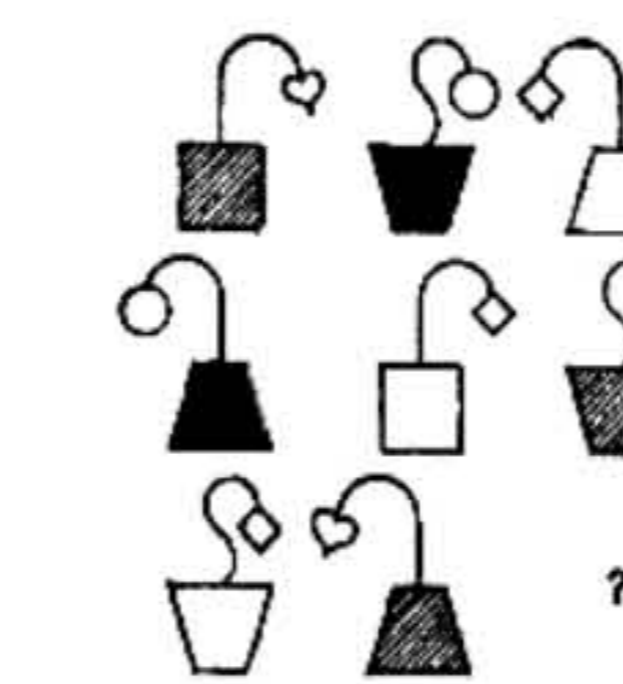
Забавыкі

1. 2 2. С М 3. OLD

ЗАБАЎКІ

Задача 1

Устаўце фігуру, якой не стое

Задача 2

Падстаўце лікі, якіх бракуе

9 16 7 ?
25 8 9 ?

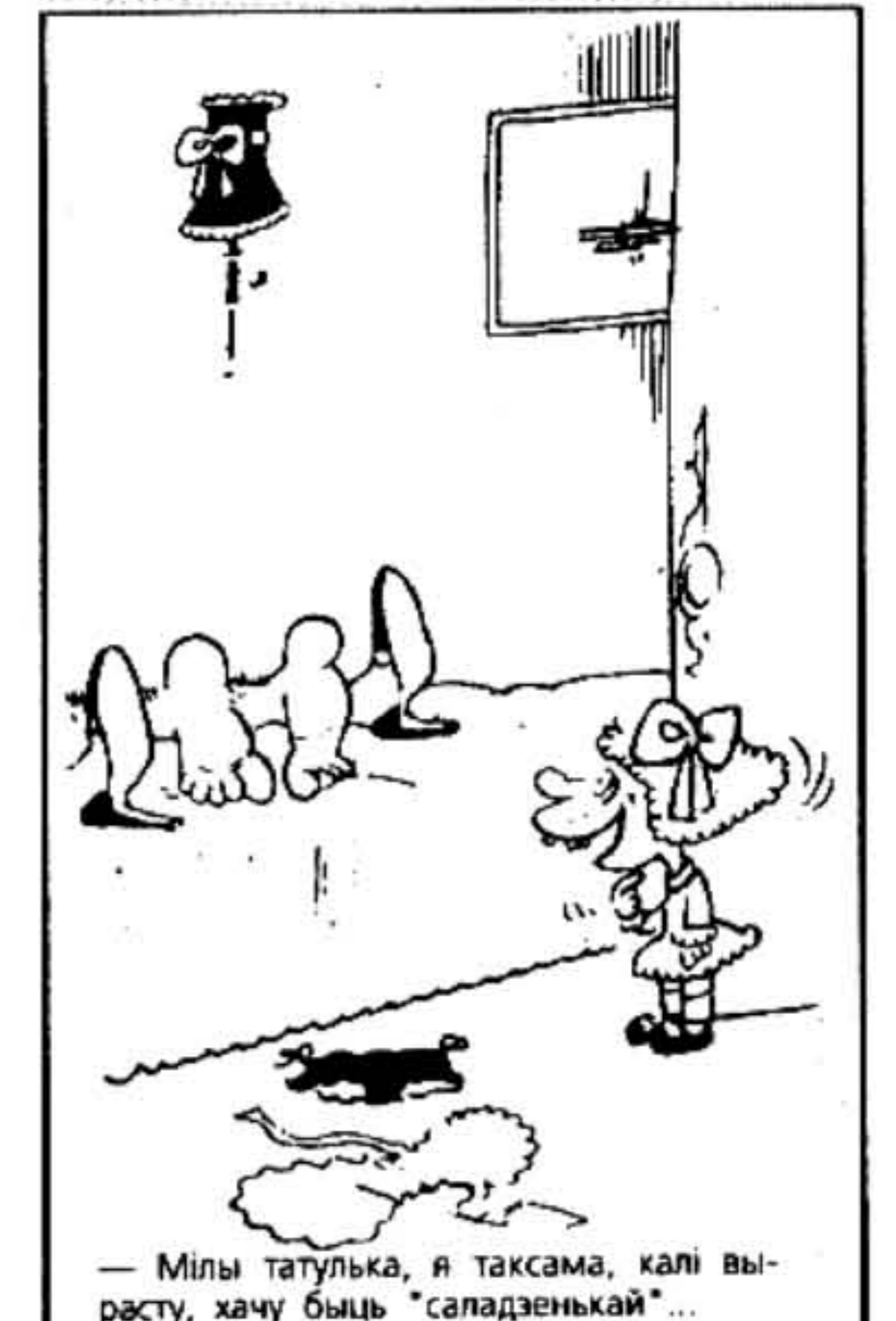
Задача 3

Падстаўце лік, якога бракуе

0 2 8 18 ?

Адказы ў наступных нумарах

Працяг у наступных нумарах

выбарах у Альбаніі ўпэўнена перамагла кіраўніца Дэмакратычнай партыі прэзідэнта краіны Салі Бэрэша. Праўда, былыя камуністы з Сацыялістычнай партыі не прызналі сябе пераможанымі, абвясцілі выбары сфальсифікаванымі й паабяцалі байкатаваць працу новага парламэнту. У адрозьненне ад сваіх калегаў з былых камуністычных краінаў альбанскія экс-камуністы па-старому стаяць на былых догмах і пакланяюцца Леніну

Альбанія, выбары...

цё самагубствам.

ГАЛАВА ВУНДЭРКІНДУ ПАТ-РЭБНАЯ ДЛЯ КАСКІ. Спрэчкі апошніх месяцаў у Нямецччыне наконт пераводу Бундэсвэрэ з абвязковай сыстэмы тэрміновай службы на прафэсійную набылі новы характар пасля таго, як настаў час пайсьці ў войска кіраўніку і ўладальніку паспяховай нямецка-азіяцкай фірмы «Віндхорст» з гадавым зваротам у 300 млн. марак ды штатам супрацоўнікаў у

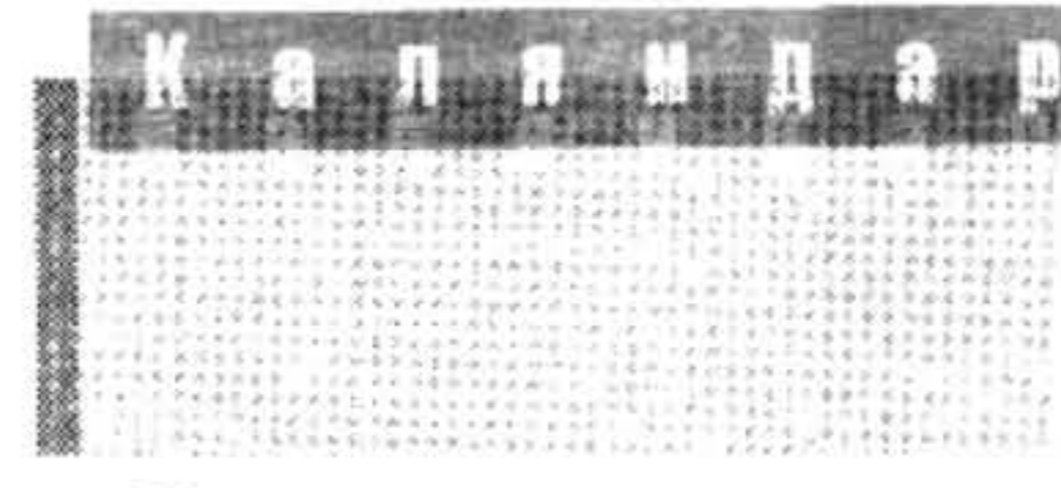
казваюць у тэлевізары ў жывым эфіры. Рахункі, што раней дасылаліся сваякам забітага за адстраляныя патроны, цяпер не выстаўляюцца.

САВОЙСКАЯ РЭСПУБЛІКА. У Эўропе працягваецца пазбаўленьне ад спадчыны былых імперыяў. Шэраг нацыянальных групаў, што стагодзьдзямі жылі ў складзе Францыі, Італіі ды Гішпаніі імкнуцца ня толькі захоўваць і пашыраць ужываньне свае мовы на дзяржаўным узроўні. Многія зь іх мараць пра стварэньне ў выніку сваіх незалежных дзяржаваў. У Альбэрвілі на свой першы зьезд зьбіраліся прадстаўнікі Савойскай лігі. Гэтая арганізацыя зарэгістраваная ў Швэйцарыі й налічвае 1700 сябраў. Іх мэтай ёсьць адзяленьне ад Францыі ды стварэньне ўласнай дзяржавы. Ужо сфармаваны часовы ўрад у выгнаньні.

Савоя была далучаная да Францыі паводле Турынскага пагадненьня ад 24 сакавіка 1860 г. паміж Напалеонам III ды каралём Сардынскага каралеўства. Першымі крокамі на шляху да незалежнасьці павінныя стацца новыя пасьведчаньні асобы савойскай і спэцыяльна аўтамабільныя нумары для мясцовых жыхароў. Савойская ліга мае трывалыя кантакты з Лямбардзкай лігай (Ліга Поўначы), што мае на мэце адзяленьне багатай прамысловай паўночнай часткі Італіі.

ЯНКІ, ІДЗІЦЕ ДАХАТЫ! Прыблізна гэтак можна перакласьці прапанову губэрнатара японскай прэфэктуры Акінава наконт вываду амэрыканскіх войскаў. Тут шмат гадоў знаходзіцца вайсковая база ЗША. Але японцы сьць-так цяперлі амэрыканскіх ваякаў на сваёй зямлі, ажно пакуль некалькі амэрыканскіх вайскоўцаў не згвалцілі японскую дзяўчынку. Пасьля гэтага на Акінаве не спыняюцца патрабаваньні выдаленьня базы ЗША ды вяртаньня займанай зямлі сялянам.

Губэрнатар Акінавы прапанаваў прэфэктурнай радзе правесць рэфэрэндум адносна скарачэньня базаў ЗША на Акінаве. Рада ўхваліла прапанову губэрнатара. Рэфэрэндум запланаваны на канец гэтага лета. Калі ягоньня вынікі акажуцца станоўчымі, то гэта можа

У сьведасьць нашых людзей цьвэрдэ ўвайшоў вобраз дзядка, «у якога ў гародзе закапаны кулямёт». Мы добра ўсьміхаліся, калі чулі анэкдот пра кармацкага «вуйку» ці палескага «партызана», які «дагэтуль эшалёны пад адхон пускае». Аднолькава бяззлосна сьмяяліся з гэтых пэрсанажаў людзі, якія ўжо цяпер сталі па розных бакі: хто кратаў, хто праспекту, хто дзяржаўнай мяжы... Гэты вобраз патрэбны. Людзям заўсёды хочацца верыць, што ў кожным выпадку знойдзецца хтосьці, пажадана «таго гарту», хто дасьць каму трэба і ў хвост, і ў карак. Падобна на тое, што «кожны выпадак» ужо надыходзіць. Аб тым, што даваць трэба, вам скажа сёньня ці ня кожны жыхар Беларусі, а вось каму й як...

«Гэх, далі б мне ў рукі аўтамат!» — улюбёная фраза мужакоў нападнітку, пераважаю паваеннага пакаленьня. Яна ўжываецца зь любое нагоды. Сёньня здзіўляюцца фэномэ-

пацягнуць за сабою падобныя акцыі ў іншых месцах Японіі, дзе кватаруюць амэрыканскія войскі.

АД КАМПУТАРУ НЕ ЎЦЯЧЭШ. У Францыі рыхтуюцца ўвесці новыя правы для кіроўцаў аўтатранспарту. Яны будуць нагадваць вядомыя ўсім крэдытныя карткі, а ўсярэдзіне мець аўтаномны мікрапрацэсар. Нешта нахштальт мікраЭВМ. У гэтка кампютарныя мазгі можна будзе запісаць анкетныя дадзеныя кіроўцы, стан здароўя, групу крыві, прышчэпкі ды ягонае жаданьне адносна магчымасьці выкарыстаньня яго ўнутраных арганіаў для перасадкі ў выпадку гібелі ў аварыі. Такія правы здолеюць утрымваць інфармацыю й пра зробленьня ў мінулым парушэньні, неаплачаныя штрафы ды іншую патрэбную для паліцыі інфармацыю.

Якраз гэтая магчымасьць татальнага паліцэйскага кантролю за імі й выклікае найбольшую заклапочанасьць свабодалюбівых французаў. Некаторыя экспэрты лічаць, што паліцыя здолее выкарыстоўваць новыя правы для сваіх мэтай сачэньня за людзьмі ды ўціскаць тым самым права на недатыкальнасьць асабістага жыцьця. Але ж новыя правы ня ёсьць вынаходніцтвам францускага ўраду. Новыя дакумэнты ўводзяцца на рашэньне эўрапейскіх бюракратаў у Брусэлі, ды будуць абавязковымі ва ўсіх 15 краінах Эўрапейскага Зьвязу.

Футбол

ЦУДУ НЕ АДБЫЛОСЯ

Адборачны турнір WORLD CUP-98. Швэцыя — Беларусь

У мінулую суботу зборная Беларусі згуляла першы ў сваёй гісторыі адборачны матч чэмпіянату сьвету. Са зборнай Швэцыі. Абедзьве каманды не патрапілі на сьветны чэмпіянат Эўропы ў Англіі. Але калі для нашай каманды гэты вынік быў заканамерны, то пралёт зборнай Швэцыі стаў галоўнай сэнасыяй мінулага году. Таму, зразумела, каманда Томі

Сьвэнсана жадала давесці сваім аматарам выпадковасьць гэтай няўдачы. Гульня з зборнай Беларусі мусіла вярнуць былі давер да каманды і яе галоўнага трэнэра.

Усе швэдзкія зоркі (без траўмаваных Томаса Равэлі і Томаса Браліна) былі сабраныя Сьвэнсанам на гэтую гульню. Марцін Далін, Кэнэт Андэрсан, Ёнас Тэрн, Андэрэс Лімпар зь першых хвілінаў гульні далі зразумець, што не зьбіраюцца марнаваць час. Аваладаўшы сярэдняй поля, на працягу ўсёй гульні яны дыктавалі беларусам свае ўмовы. Ні Сяргей Гурэнка, ні Сяргей Штанюк, якія павінны былі пэрсанальна апякаць Марціна Даліна і Кэнэта Андэрсана, ня справіліся з сваёй задачай. Ад гэтых двух форвардаў сыхадзіла галоўная небясьпека для беларускай абароны. Менавіта Далін і зарабіў пэнальці на дваццатай хвіліне гульні, калі Сяргей Гурэнка прытрымаў яго рукамі ў сваёй карнай пляцоўцы. Пэнальці паспяхова рэалізаваў Кэнэт Андэрсан. Празь дзесьць хвілінаў вызначыўся ўжо сам Марцін Далін. Фактычна гульня на гэтым была скончана. Беларуска зборная скарылася з сваім лёсам. Швэды, не спыняючыся на дасягнутым, працягвалі атакаваць. І калі б не гульня галкіпэра беларускай зборнай Андрэя Сацункевіча, лік мог бы вырасьці ўжо ў першым тайме. Але й Андрэй Сацункевіч ня выратаваў беларусаў, калі на 62-й хвіліне яго з трэцяга разу прабіў усё той жа Кэнэт Андэрсан. На забіты Валянцінам Бялькевічам гол, які нічога ўжо не вырашаў, швэды адказалі яшчэ двума.

Цуду не адбылося. Гульня зноў пацьвердзіла нашае месца ў футбольнай ерапі сьвету. Сёньня мы вышэйшыя за Мальту, Люксембург і г. д., але ў гульні з больш-менш аўтарытэтнымі супернікамі беларуская зборная ўжо каторы раз ня можа паказаць уласную гульню. Свой характар зьяўляецца ў каманды толькі тады, калі супернік ня ставіць перад ёю сур'ёзных праблемаў (як гэта было ў гульні з галандцамі). Гульня са Швэдамі сталася рэкорднаю для зборнай Беларусі: пяць мячоў нам яшчэ ніхто не забіваў.

Андрэй Пятроў

Дзедаў скарб

ну грамадзкай агрэсіі ў Беларусі. Яна інтэрпрэтуецца як «неўласьцівая беларускаму народу». Законы распаўсюджваньня агрэсіі аднолькавыя для любой чалавечай супольнасьці — розьняцца праявы. Беларус ніколі ня возьмешца за зброю першы, і гэта наша адмысловая нацыянальная рыса — далікатнасьць. Але беларус ніколі не адмовіцца, калі яму гэтую зброю ДАДУЦЬ. Тым больш, ня кіне пасля рэч без дагляду.

Сёньня ў афіцыйных сродках масавай інфармацыі досыць упарта мусуецца тэза пра тое, што Беларусь стаіць на мяжы грамадзкага супрацьстаяньня. Фэномэн сытуацыі ў тым, што супрацьстаяньня паміж «простымі» грамадзянамі ня будзе. Настроеным на незалежнасьць грамадзянам няма каму супрацьстаяць, акрамя «прыездных» міліцыянтаў, якім ДАЛІ дубінкі. Пакажыце мне хаця б аднога чалавека, які б кінуўся на амбразуру ў абарону цяпле-

рашняй улады. Зь іншага боку, ужо зараз мы масм прыклады таго, што людзі гатовыя БРАЦЬ камяні, дубіны і ...?

Сёлета спаўняецца 50 гадоў з таго часу, калі дзядзька Мікола закапаў у сябе на хутары ППШ. Тады ён меў тузін гадкоў і зваўся Міколкам. Пяцёра энкавэдэстаў прыхалі ў іхнюю акругу шукаць «бандытаў». А перад тым вырашылі падсілкавацца адзінай у Міколкавым хляве сьвіннёю. Ні на літаньні, ні на праклёны яны не зважалі. Праз суткі пасля таго іх знайшлі ў лесе з разрэзамі горла, падобнымі на разрэз у тае сьвіннё. Энкавэдэсты былі ўзброеныя па-рознаму, у аднаго зь іх УЗЯЛІ ППШ. Бацьку Міколы неўзабаве расстралялі, хоць доказам зьявілася адно тое падабенства.

Дзядзька Мікола памёр на пачатку гэтага году. У яго застаўся ўнук, які носіць імя дзеда. Кажуць, толькі ён ведас, дзе захаваны дзедаў скарб.

Севярын Квяткоўскі

ды Сталіну. Таму, не зьмірыўшыся з паразай, камуністычная апазыцыя арганізавала ў сталіцы краіны Тыране дэманстрацыі пратэсту супраць вынікаў галасаваньня. Адбыліся жорсткія сутыкненьні з паліцыяй. Але цяперашні прэзідэнт і ягона партыя цвёрда вырашылі пакончыць з былым мінулым.

Так, днямі ў Тыране завяршыўся суд над кіраўнікамі былога камуністычнага рэжыму. Да сьмяротнай кары прысудзілі былога старшыню Вярхоўнага суда, былога генэральнага пракурора і былога кіраўніка альбанскага КГБ — «Сігурымі». Былы віцэ-старшыня парламэнту ды былы віцэ-прэм'ер атрымалі пажыцьцёвае заключэньне. Зь іх зьлітаваліся з-за старога ўзросту ды кепскага здароўя. Паводле вэрдыкту суда ўсе пяцёра былі асуджаныя за генацыд, злачынствы супраць чалавечнасьці ды палітычны перасьлед.

РАСЕЯ ЗЛАЧЫННАЯ. Летась у Расеі было здзейсьнена 560 замоўных забойстваў. Зь іх было раскрыта толькі 60 і пад суд патрапілі 92 арганізатары ды выканаўцы злачынстваў. Як паведаміла газета «Известия», часьцей за ўсё ахвярамі заказных забойстваў рабіліся прадпрыемальнікі ды камэрсанты: на іх прыпала 46% ад агульнай колькасьці зарэгістраваных наўмысных забойстваў. З астатніх, забітых кілерамі, 38% — гэта лідэры злачыннага сьвету, 8% — грамадзяне, зьвязаныя з спадкаемствам ды прыватызачыяй жытла, 3% — дзяржаўныя чыноўнікі, 2% — фінансісты. Найбольшы рост замоўных забойстваў назіраецца ў Маскве, Санкт-Пецярбурзе, Маскоўскай, Цюменскай, Самарскай ды Кемераўскай абласцях.

ПАЛІЦЫЯ ПРАТЭСТУЕ. У Францыі адбыліся масавыя акцыі пратэсту. На гэты раз на вуліцы Парыжу выйшлі тысячы паліцыянтаў. Яны ішлі праз увесь горад, несучы плякаты ды стукаючы арматурамі ў вялізныя жалезныя барабаны, зробленыя зь смеццёвых бакаў. Апанутыя яны былі ў цывільнае. Паліцэйскія выступалі з патрабаваньнем падавышэньня заробтнай платы, зьмяншэньня працягласьці працоўнага дня, абнаўленьня сваіх тэхнічных сродкаў, павелічэньня штату праваахоўных арганіаў. Апошнім часам з-за празьмерных перагрузак 23 французскія паліцыянты скончылі жыць-

600 чалавек. Маладому бізнэсмэну Ларсу Віндхорсту ўсяго 19 гадоў, і ён лічыцца сапраўдным фінансавым вундэркіндам, бо сваю справу заснаваў у 16 гадоў, пазычыўшы ў банку 100 тыс. марак. А цяпер паводле закону аб усеагульнай вайскавай павіннасьці Ларс Віндхорст павінен альбо ісьці ў войска, альбо ісьці на альтэрнатыўную службу, г.зн. займацца чорнай працай, для якой няма добраахвотнікаў нават зь ліку турэцкіх гастарбайтараў.

ПАРУШЭНЬНЕ ТРАДЫЦЫЯЎ. У Вялікабрытаніі адбыўся нечуваны за ўсю гісторыю Брытанскай кароны скандал. Спадкаемца каралеўскага пасаду, сын прынцыпа Чарльза й прынцэсы Дыяны, 14-гадовы Ўільям заявіў сваім бацькам, што не жадае быць каралём. Ён сказаў, што «хоча весці нармальнае жыцьцё, а не сядзець на троне». Апроч таго, Ўільям не зьбіраецца быць афіцэрам каралеўскага ваенна-марскога флэту Вялікабрытаніі, як гэта павялося сярод мужчынаў брытанскай каралеўскай сям'і. Бацькі, нягледзячы на свой плянаваны развод, аб'ядналіся ў намаганьні ўгаварыць сына не сьпяшацца з афіцыйным адрачэньнем ад трону і не ствараць яшчэ адзін скандал вакол Букінгемскага палаца.

РАССТРЭЛ У ЖЫВЫМ ЭФІРЫ. У Кітаі завяршылася кампанія барацьбы з злачыннасьцю пад назвай «Жорсткі ўдар». Толькі за мінулы тыдзень было вынесена 42 сьмяротныя прысуды. А ўсяго за месяц было расстраляна блізу 200 чалавек. Да сьмяротнай кары прысуджаюцца забойцы, буйныя крадзьяры, гандляры наркотыкамі ды «зраднікі радзімы». Расстрэльваюць за рабунак на некалькі тысячачаў даляраў, а таксама за браканьёрскае забойства слана ці панды.

Паводле дадзеных «Міжнароднай амністыі» летась у Кітаі было вынесена 3200 сьмяротных прысудаў, зь якіх 2100 былі выкананыя. Колькасьць расстраляных за Вялікай сьцяной перавышае колькасьць пакараных сьмерцю ўсіх разам узятых ва ўсім сьвеце. Працэс сьмяротнага пакараньня ў Кітаі публічны. Злачынцу з замацаванай на ім дошкай з назвай віны ставяць на калені, ззаду да яго падыходзіць кат і робіць стрэл з пісталета ў патыліцу. Робіцца гэта на стадыёнах ці іншых месцах масавага збору людзей. Часта нават па-

3 кнігі «Ўспамінаў» Пятра Грыгарэнкі

«... я ператвараў іх у цэглы»

Успаміны Пятра Грыгарэнкі — рэдкі дакумент, які раскрывае ўнутраны механізм вынішчэння беларускага гарадскога асяроддзя як апірышча нацыянальнае саматоеснасці. Аўтар ня толькі пайменна называе тых, хто браў самы неспрэчны ўдзел у разбурэнні (у тым ліку і сябе самога), але яшчэ й тлумачыць матывы іх дзейнасці («уладу раздражняла штодзённае публічнае маленьне»). Зусім нечакана гучыць дакументальнае пацверджанне трагічнага выпадку ў Бабруйску: разам з царквою былі знішчаныя людзі. Напэўна размова тут вядзецца пра Пакроўскую царкву (колішні езуіцкі касцёл), якая сапраўды была шчыльна аточаная старасвецкімі камяніцамі. Тут, па сутнасці, і было старое месца Бабруйску, сфармаванае ў XVII ст. на высокім беразе Бярэзіны.

Сабор у Віцебску, пра які піша Грыгарэнка — гэта сабор Успення Прасвятога Багародзіцы, які быў узведзены ў XVIII ст. пры кляштары базільянаў паводле праекту знакага італьянскага дойліда Язэпа Фантана (III). Аднак гісторыя царквы Успення сягае ў сівую даўніну: першая згадка пра яе датуецца 1406 годам. З XV ст. гэтая царква становіцца саборнаю, тут захоўваецца архіў месца, у тым ліку прывілей на правы і вольнасці, нададзены Віцебску каралём Аляксандрам I. Пазней менавіта тут была катэдра Сьв. Язафата Кунцэвіча. Будаўніцтва мураванага сабору пачалося ў 1743 годзе, а было скончана толькі ў 1771 і 18 ліпеня 1799 году на загад расейскага цара сабор адыйшоў да ведамства праваслаўнага веравызнання. Пазней, у канцы 40-х гадоў XIX ст. сабор быў істотна рэканструаваны і набыў клясыцыстычны ўбор. Семантоўскі пісаў: «... Мы ўвесь час любаваліся і яго лёгкімі вежамі, і велічным парталам, і яго сумерным купалам, і ўсім гэтым разам». Расейскі абэр-пракурор Сьвятога Синоду і міністар асветы Талстой, аглядаючы Віцебск у 1872, быў так моцна ўражаны гэтым будынкам, што катэгарычна заўважыў епархіяльнаму архітэктару: «Навучыцеся будаваць так трывала, легка і прыгожа, як пабудаваная гэтая бажніца!»

Не зусім ясна, пра які будынак каля сабору непакоіўся тав. Сьмірноў. Вакол сабору былі толькі будынкi колішняга базільянскага кляштару, шпітала, школы, прыстасаваныя пад жыллё. Асабісты матыў нейкага члена з ЦК? Тэма для апаздання. Будынак, бадай, не ацалеў.

Бажніца ў Менску, пра якую згадвае Грыгарэнка, — хутэй за ўсё, царква для сьляпых, што існавала ў раёне вул. Бэрэзіна, з боку двара Дома ўраду. Паводле сьведчаньняў людзей, якія памятаюць гэты будынак, бажніца сапраўды была адмыслова прыстасаваная для слабадушных ды сьляпых людзей. У ёй быў пандус пры ўваходзе, парэнчы і стойкі, дзякуючы яким у царкве можна было арыентавацца ўсялякую. Гэтая маленькая царкоўка была узведзена напачатку стагоддзя. Цікавы нюанс вынікае з тэксту Грыгарэнкі: царкву зьнеслі пасля пабудовы Дому ўраду. Значыць, Лянгбард прадугледзеў ёй месца?

Царква, што была знішчана ў Смаленску, можа быць царквою Пятра і Паўла за Дняпром, адна са старэйшых сьвятыняў краю, закладзеная яшчэ ў XII ст. Праўда, пра гэты аб'ект можна меркаваць толькі ўскосна, паводле даты: 1934 год. Пазней Смаленск амаль не краналі, як зрэшты і іншыя гарады ў Расеі...

Пакаяньне Грыгарэнкі — гэта кароткі аповед пра тое, хто, як і дзеля чаго пачынаў у Беларусі тэрор супраць цывілізацыі.

Сяргей Харэўскі

... Гаспадарчыя працы, якія добра спалучаліся з спецыяльнай падрыхтоўкай, не абмяжоўваліся мастаі і дарогамі. Было шмат і іншых. Найбольш прыбытковыя былі падрыўныя работы: грошы за іх ракою пльлі ў батальённую касу. Аднак мне зусім не хацелася б хваліцца гэтымі работамі. Я хацеў бы пра іх прамаўчаць. Тым больш, што зрабіць гэта лёгка. Маю ж я права сам выбіраць паміж рознымі падзеямі, што складаюць маё жыццё, тыя, якія хачу апісаць? Але я адкіну ўсякі ваганні і напішу пра свой сьвядомы ўдзел у найвялікшым барбарстве нашага стагоддзя: у знішчэнні шэдэўраў царкоўнай архітэктуры ў Расеі і Беларусі.

Першае заданьне на падрыў царквы мы атрымалі ўвосені 1934-га году. Гутарка ішла пра сабор у горадзе Віцебску. Цудоўны сабор сваімі пяццю цыбулямі дамінаваў над правым берагам Заходняй Дзвіны. Людзі на суднах, плывучы ўверх або ўніз па рэчцы, заўважалі яго здалёк і доўга дзівіліся, пакуль ён не знікаў за далаглядам. Але яны ня толькі дзівіліся: яны маліліся, хрысьціліся, многія ставалі на калені. І гэта, мабыць, вырашыла долю сабору. Уладу раздражняла такое штодзённае публічнае маленьне, і наш батальён атрымаў загад начальніка інжынэраў Беларускай вайскавой акругі. Прыводжу яго з памяці:

"ЦК КП(б) Беларусі прасіў у камандаваньня вайскавой акругі

прызначыць адзель сапраўд-падрыўнікоў і ўзарваць сабор у Віцебску на беразе Заходняй Дзвіны. ЦК КП(б) адначасова просіць, каб трохпавярховы будынак каля царквы быў як мага менш пашкоджаны. Камандзір арміі акругі даручае выкананьне гэтага заданьня батальёну сапраўд 4-га стралковага корпусу і ўскладае адказнасць за вынікі і бясыеку ўзарваньня асабіста на камандзіра батальёну таварыша Сьмірнава П.І.

Аплату ўзрыўных работаў бярэ на сябе Віцебскі гарсавет адпаведна з каштарысам батальёну, згодна з чым падпісвае

дамову зь Віцебскім гарсаветам. Кантроль над выкананьнем гэтага загаду ўскладаю на галоўнага інжынэра корпусу тав. Стрыбука".

Павел Іванавіч запрасіў мяне. Даў прачытаць загад, потым сказаў: «Дык вось, фартыфікатар, гэта ўжо чыста твая работа. Я ж у акадэміі на падрыўныя работы толькі здаля глядзеў. На камандным факультэце нас тэхніцы падрыўных работ не навучалі. А вы колькі выбуховых матэрыялаў патрацілі! Так што даведзца табе за гэта брацца і адказваць. Людзей сабе на дапамогу выбірай якіх хочаш». Потым ён памаўчаў, задумаўся і дадаў: «Мяне больш за ўсё турбуе той будынак. Пішуць, каб найменей яго пашкодзіць. А памойму, ён узыляшць разам з царквою. Бо там усяго 12 мэтраў паміж будынкам і царквою».

Вось жа ўся работа была ўскладзеная на мяне. І перамовы зь Віцебскім гарсаветам, і арганізацыя выбуху, і сам выбух. Ня памятаю, колькі я «загнуў» за яго, а толькі ведаю, што гэта было фантастычна дорага, як на мой погляд, але старшыня гарсавету (мне гэта адразу стала зразумела) ня змог схаваць свае радасці, і я пашкадаваў, што не запрасіў шмат больш.

Перад самым заканчэннем акадэміі, калі ўжо не было рэгулярных заняткаў, а йшлі дыплёмныя праекты, катэдра падрыўных работ давала лекцыю «Падрыў будынкаў мэтадам пустотных зарадаў». З усёй лекцыі

я запомніў толькі адну формулу разьліку глыбіні й густаты шпуроў, у якія закладаліся падрыўныя (піраксэлінавыя) шашкі й «пустоты» (макеты падрыўных шашак — з дрэва). Закладаліся яны так: шашка, «пустата» (адна або дзьве ў адпаведнасьці з разьлікамі), зноў шашка або дзьве. Лектар запыніваў, што калі добра раскласыці шпурцы і зрабіць як сьлед забіўку, то будынак не ўзыляшць у паветра, а асядзе й рассыплешца. Трэба было б гэта на нечым спраўдзіць, але часу не было, і я пайшоў проста ў царкву, каб прыкінуць на месцы, які гэта можна зрабіць. Высьветлілася, што царква была цалкам абсталяваная, як дзейная: абразы, аўтар, сьвечнікі — усё на месцы.

Ува мне ўсё перавярнулася. Нічога тут рабіць я ня мог. Я пайшоў да старшыні гарсавету і рэзка заявіў яму: «Пакуль адсюль ня вывезуць усе абразы ды іншыя царкоўныя рэчы, я нічога рабіць ня буду. Але майце на ўвазе: ня проста вывезці, а за-

прасіць сьвятара, каб ён гэта зрабіў, як належыць па-праваслаўнаму. Інакш я за гэтую працу не возьмуся. Я не хачу, каб насельніцтва нас абвінаваціла ў блюзьнерстве». У Віцебску тады, акрамя сабору, было яшчэ тры ці чатыры царквы, і сьвятары тых царкваў з дапамогаю вернікаў арганізавалі вынас з сабору сьвятыняў і царкоўных рэчаў. Пазней мне, праўда, закідалі, што «Грыгарэнка арганізаваў царкоўную працэсію ў Віцебску». За гэта звычайна магло добра ўляцець, але мне абышлося. Хутка пасля гэтага выбуху іншы сапэрны батальён узарваў царкву ў Бабруйску. Выбух быў зроблены канцэнтраваным зарадам, і разам з царквою зруйнавалі больш за дзясятка будынкаў. Тут ужо былі й чалавечыя ахвяры. Убарэвіч (галоўны камандзір Беларускай вайскавой акругі), разглядаючы гэты выпадак на пашыранай нарадзе, прывёў у прыклад мой выбух, называўшы маё прозьвішча. Пасля гэтага караш мяне не выпадала.

Падрыхтоўка выбуху заняла роўна палову месяца. Але вынік перавысіў усе спадзяваньні. Выбуху ў звычайным разуменьні слова ўвогуле не было. Быў толькі глыбокі гул і грукат цэглы, што падала зверху. Будынак, пра які турбаваліся, ня толькі ня быў пашкоджаны, у ім ня вылецела й ня трэснула ніводная шыба, нават у тых вокнах, што выходзілі на сабор.

Храм проста з працяглым стогнам асеў і ператварыўся ў груды цэглы. Менавіта цэглы, а не абломкаў сьцяны. Выбух адбыўся на досьвітку. І вось я стаю над велічэзнай грудэю цэглы і, шыра прызнаюся, люблю сваёй работай, тым, як прыгожа ўзарвана: пад'яжджай машынай і проста з гэтага груды накідай у яе цэглу. Падыходзілі людзі і таксама выказвалі сваё здзіўленьне й захапленне «чысьцінёю» работы. Асабліва здзіўляліся таму, што з суседнім будынкам нічога ня сталася, і што царкву ператварылі не ў руіны, а ў прыдатны будаўнічы матэрыял — цэглу. І нікому, у тым ліку і мне, і на думку не прыйшло, што на гэтым месцы быў шэдэўр архітэктуры і месца духоўнага аднаўленьня людзей з Богам. Забыўшы пра гэта, мы любаваліся купаі цэглы.

Віцебскі гарсавет расчуліўся й выдаў прэміі (звыш дамоўленай сумы) мне і падрыўнікам «за высокую якасьць выбуху, што забяспечыла зьберажэньне жылога будынку». Так я атрымаў частку, мае трыццаць срэбнікаў.

Слава пра наш выбух хутка пашырылася ва ўсёй Беларусі. І ЦК КП(б) Беларусі запрасіў камандзіра БВО прыслаць тых падрыўнікоў зь Віцебску да Менску. Тут, як высветлілася, побач зь нядаўна збудаваным дзевяціпавярховым урадавым будынкам захавалася, амаль шчыльна прылягаючы да яго, маленькая царква. Навучаны віцебскім досьведам, я запрасіў за яе ўтрая болей і атрымаў бяз торгу. Царкву мы ўзарвалі, не пашкодзіў-

шы ўрадавага будынку.

Пасля гэтага пад маім кіраваньнем была ўзарваная царква ў Смаленску. На гэтым я спыніўся, заявіўшы, што брыгада, якую я падрыхтаваў, цудоўна справіцца без мяне. Насамрэч жа прычына была ў маім унутраным стане. Яшчэ рыхтуючы выбух царквы ў Віцебску, я адчуваў унутраны пратэст. І хоць я й любаваліся грудэю цэглы, што зьявіўся на месцы сабору, мая праца не давала мне сапраўднага задавальненьня. Менскі выбух у рыхтаваў ужо безь ніякага зацікаўленьня. А ў Смаленску мне было проста гідка ад таго, што я рабіў.

Выконваць такую працу надaley мне было б выгадна: бескантрольнае вольнае жыццё, шмат грошай, зашмат вольнага часу — чым не жыцьцё! Але для мяне гэта было не жыцьцё. Перад маімі вачыма стаялі зруйнаваныя царквы, і я пачаў хваравіта прыглядацца да царкваў, яшчэ не зруйнаваных. Я пабачыў, якая гэта разнастайнасць архітэктуры, колькі людзкой душы, колькі выдумкі ўкладзена ў іх. І як кожная зь іх дапамоўваецца да навакольнага краёвяду! Якая гармонія! Я пачаў цікавіцца ўсім, што датычыла царкваў, і ад старых людзей даведаўся, што пабудова царквы не была прастай справай. Напярш, адзін або некалькі чалавек выбіралі месца. Казалі, што гэта было рэдкае ўменьне, і такія спецыялісты лічыліся на пальцах рукі. Пасля рабілі пляны і тапаграфічны малюнак, дапасоўваючы ўсё да мясцовасці. Потым падбіраўся будаўнічы матэрыял і г.д. аж да завяршэньня званішчы і мастацкага аздабленьня сярэдзіны. Людзкая праца, розум, нэрвы ўкладаліся ў гэтыя цудоўныя творы, а я ператвараў іх у цэглу. І я вырашыў: буду толькі будаваць. Няхай сабе толькі просьценьскія масточкі, а знішчаць... Не, я не паўстаў супраць нішчэння. Я падумаў: «А нішчыць — няхай нішчыць іншыя».

Гэтым і вызначаюцца мае два віцебскія гады: я знішчыў тры гістарычныя помнікі архітэктуры, тры царквы — тры сьвятыні нашых працоўных, і пабудоваў колькі дзясяткаў просьценьскіх драўляных мастоў.

3 французкай пераклаў А.Арэшка.

Пераклад зроблены з выданьня: Piotr Grigorenko. Memoires. — Paris, 1980; пераклад узгоднены з выданьнем: Петро Григоренко. Спогади. — Детройт, 1984.

Алесь Аркуш

Ордэн Маўклівага Ветаха

АПАВЯДАНЬНЕ

За вялікім прастакутным сталом сядзелі сябры Рады Ордэна. Магістар у шырокім швэдры грубай вязкі, джынсах і белым плашчы з чырвонай Пагоняй на плячы ўзначальваў збор. Ягоныя доўгія русыявы валасы спадалі на плечы і здаваліся на тле плашча амаль чорнымі. Суворы выраз твару магістра пасаваў да ўрачыстай дзеі. На двары быў травеньскі вечар. Надвор'е нечакана сапсавалася. Пахаладала. Неба зацягнула шароцьцем і ўзмацніўся вецер. Рана пачало зьмяркацца. У пакоі аднак не запалілі сьвятла, і белая пляма плашча магістра, як магнэз, прыцягвала зрок прысутных.

— Наэта, запалі сьвечку, — магістар паспрабаваў зьвярнуцца да дзяўчыны з просьбай, але атрымаўся загад.

Дзяўчына выйшла з пакою і хутка вярнулася зь вялікім падсвечнікам на тры рогі. Яна паставіла яго на сярэдзіну роўнядзі чыстага стала і газынічкаю падпаліла кнаты. Гэтага халіла толькі на тое, каб асьвятліць твары радцаў. Сярод хлопцаў сядзелі й некалькі дзяўчат. Яны мелі кароткі фрызуры, таму ў прыцемку іхня прысутнасьць не азначалася.

— Пачынаем капітулу Рады Ордэна Маўклівага Ветаха, — на

гэты раз голас магістра быў яшчэ больш суворы.

Усе ўсталі й тры разы хорам паўтарылі «З намi сьвяты дух!» Дзявочыя галасы відзючана дысанавалі з грубымі мужчынскімі. Агеньчыкі сьвечак захісталіся й па тварах забегалі сполахі. За сьпінаю магістра вісела харугва Ордэна з выяваю чырвонага быка, які на сваім ілбе трымаў перакулены вялікі чырвоны ветах. Калі магістар паўтараў разам з усімі «З намi сьвяты дух!», правай рукою ён трымаўся за край харугвы.

Празь дзьве-тры хвіліны ўсе зноў селі. Настала цішыня. Полымя сьвечак супакоілася, і на маладых тварах, як раней, легла роўнае бляклае, амаль мясцовае сьвятло.

— Сябры, усе вы ведаеце, зь якой нагоды мы сёння сабраліся, — пасля гэтых словаў магістар памаліў некалькі хвілінаў. — Сёння мы прыем канчатковае рашэньне. Маўклівы Ветах павінен пачуць наш голас.

— Сябры, — сказаў хлопец у джынсавай куртцы, што сядзеў праваруч ад магістра. — Цяжкі дзень прыйшоў у наш край. Бацькаўшына ў аблозе. Мы ня маем выбару. Мы можам выбраць толькі здраду. Д'ябал спакушае нас. Маўклівы Ветах

выпрабуе. Ордэн павінен сказаць «рушаньне».

— Згода, — падтрымалі прамоўцу адразу некалькі галасоў.

— Сябры, — узяў слова падданы Маўклівага Ветаха. — Наш Ордэн ніколі ня ладзіў Вялікай Выправы. Да таго ж сілы відзючана няроўныя. Кожны павінен зразумець, што мы сёння выбіраем...

На вуліцы гэтым часам вецер мацнеў і мацнеў. Ён патрабаваў ад дрэваў трапяткой пакоры. Кожная галінка мусіла схіліцца перад ім. Перад ягонай моцаю. Перад ягонай уладаю. Гэтая рашучая дэманстрацыя сілы суправаджалася псыхадэлічным воем, стогнам і сьвістам. Усё, што ня мела каранёў, уздымалася ў паветра й неслася ў нейкую бездань, у нікуды, у незваротнасьць. А вецер проста шалеў ад навакольнай пакоры і бездапаможнасьці. Ён агідна рагатаў і кідаў сьмецьце ў вокны дамоў. Пачуўся гук разьбітага шкла — хтосьці, напэўна, пакінуў вакно расчыненым, — і вецер, адчуўшы слабизну шыбаў, з усёй моцы ўдарыў па іх, нахабна ўварваўся ў кватэру, робячы ў сэрцах яе жыхароў, і гэтак жа нечакана выскокваў вонкі. Такія гульні прыносілі яму найвя-

лікшае задавальненьне. Ён любіў, калі ягоныя ўчынкi выклікалі страх. Толькі страх прыводзіў да татальнай пакоры. Бязь межаў. Без развагаў.

Вось ня вытрымала старая бяроза ў двары чатырохпавярховае забудовы. З адчайным, страшным трэскам яна абрынулася на дзіцячую пляцоўку для гульні. Гэты трэск нібы застыў у часе. Яго было чуто яшчэ колькі хвілінаў, бо ён некалькі разоў запар дубляваўся ва ўзбуджаным мозгу. Зь мёртвай бярозы адарвалася лістоў і дзіўнай зялёнай хмараю, быццам душа дрэва, закружыла ў двары. Бацькі забаранілі дзецям падыходзіць да вокнаў. Некаторыя месціны выключылі свае тэлевізары й моўчкі сядзелі па кутках маленькіх кватэраў. І раптам грывнуў магутны выбух. Такой моцы, што скаланулася ўсё наўкола. Наступнае імгненьне горад сьціснула цішыня. Быццам усе разам набралі паветра й спынілі дыханьне. А яшчэ праз імгненьне неба пачалі краіць маланкі. Безь перапынку. Разгалістыя, зырккія, працяглыя. Пайшоў буйны дождж.

Магістар устаў з-за стала і зноў дакрануўся да харугвы Ордэна. За вакном шугалі маланкі і ў пакоі стала сьветла, як днём. Твар магістра зрабіўся ка-

менны. Але кроплі поту на лобе сьведчылі, што магістар хвалюецца. Бык на харугве ад бесьперапынных бліскавіцаў стаў бліскуча чырвоны і, здавалася, павялічыўся ў некалькі разоў. Да магістра падыйшла Наэта. На мядзяным сподзе, які яна трымала ў руках, ляжала мэталёвая, збройнае пальчатка. Магістар вольнай левай рукою узяў пальчатку й са словамі «рушаньне» кінуў яе на сярэдзіну стала. Слова гэтае, узмоцненае дзясяткам галасоў, вярнулася да яго магутным рэхам.

Праз паўгадзіны радцы выйшлі на двор. Магістар трымаў у руках вялікі паветраны балён, да якога прымацоўвалася стужка зь белай тканіны. Дождж амаль што скончыўся. Дыхалася вольна й глыбока.

— Зараз мы замацуем свае словы, — сказаў магістар. — Маўклівы Ветах павінен ведаць наша рашэньне.

З надрэзанага пальца кожны пакінуў на белай стужцы крываваую рысу. Магістар зрабіў сваю першы.

Балён імкліва пачаў набіраць вышыню. І літаральна праз колькі хвілінаў на небе зьявіўся месяц.

Травень, 1996
Наваполацк

Каралеўства Буды

Адам Глёбус

ТАЙЛЯНДСКІЯ ПАДАРОЖНЫЯ СЬПІСЫ

Чытаньне...

Нават асалода чытаньня старажытнай прозы можа ператварыцца ў пакуту, калі ты сядзіш у самалёце, а навокал пляць шыгарэтку за шыгарэткай.

Памаранчавае...

Сухі лісток магноліі, які ў першы дзень новага году падае ў блакітны басэйн, мусібыць бурштынава-памаранчавы.

Стары беларускі кліён у касстрычніку ў маіх успамінах чырвона-памаранчавы.

Языкi драконаў і языкi полымя ва ўяўленьні маюць дрогкую, зыркую, памаранчавую сутнасьць, таму з ўсіх істотаў найбольш памаранчавая — сальмандра.

Ашыйнік у пасаджанага на ланцуг сланці на кракадзілавай фэрме быў брудна-памаранчавы. Сланыя выклікала спачуваньне. А пантэра нават за кратамі не выглядала на злоўленую жывёлу.

Калі кажаш слова «памаранчавы», дык сам сабою ўзьнік саок, бо найлепшы сок набліжаецца да жывога празрыста-памаранчавага колеру.

Поліўка да белага курынага мяса найсмачнейшая, калі ўтрымвае каліва перцу й сочыў-

на-памаранчавы колер.

Цэтлік на дарагім гатунку віскі мусіць мець хоць бы некалькі тоненькіх памаранчавых рысачкаў.

У большасьці піўбараў Бангкоку й Патаі сталы расфарбаваныя ў крывыя лімонна-памаранчавыя колы і гэта надае ап'янелым наведнікам дадатковае весялосьці.

Баскетбольны мяч можа быць якіх заўгодна памаранчавых адценьняў, але найлепей, калі ён шурпата-памаранчавы й аздоблены танючкімі чорнымі паскамі.

Поўня, намалёваная на льякавай скарбонцы, мусібыць памаранчавая.

А вось дзе недарэчы памаранчавы колер — дык гэты ў дзяржаўнай сымболіцы, і нават шчырыя патрыёты зь неспрактываным вокам замяняюць яго ці то на чырвоны, ці то на жоўты.

Безрукаўкі й шапкі дарожных рабочых відаць здалёк, бо яны маюць памаранчавую афарбоўку.

Вопратка будыскага манаха шаўкавіста-памаранчавая. Таму засьведчу: у Каралеўстве Тайлянд памаранчавыя манахі. Гледзячы на іх, разумееш, што жаданьне цывільнага чалавека

стаць будысцкім манахам большас, чым жаданьне будыскага манаха заставацца манахам.

Чароўнае...

Гэта калі праўда перастае быць праўдаю, а робіцца звышрэальнасьцю. У літаратуры такое дасягаецца дзякуючы сьціскаючы часу, за кошт вялікіх пропускаў і скачкоў.

Надакучлівае...

Бесьперапыннае перапытаньне пра адно й тое ж ня столькі абурас, колькі надакучвае.

Надакучвае паэт, які пры сустрэчах чытае ўголас уласная вершы. Нарэшце разьвітваецца, зьбіраецца сысьці, а ён хапае за рукаво і, зьбіваючыся, гучна выкрыквае словы «самага апошняга, найлепшага верша».

Бразганьне дзьвярэй можа вывесці з раўнавагі найспакайнейшага зь людзей. Усе пудоўна ведаюць, як трэба зачыняць дзьверы, і ўсё адно пускаюць іх так, нібыта ставяць апошняю кропку ў жыцьці. Але яшчэ больш надакучваюць дзьверы, пакінутыя незачыненымі.

Часам агортвае роспач і надакучвае ўласнае жыцьцё. Не за-

стаецца нічога іншага як заснуць. Наагул, жыцьцё — вельмі ўтомнае падарожжа.

У кожным падарожжы надакучваюць незаплянаваныя прыпынкі. У Бангкоку аўтобусы й аўтамабілі ўвесь час трапляюць ў заторы. Даводзіцца стаяць ледзь не гадзінамі, але ў гэты час якраз можна тое-сёе занатаваць у кішэнны сшытак.

Трывожнае...

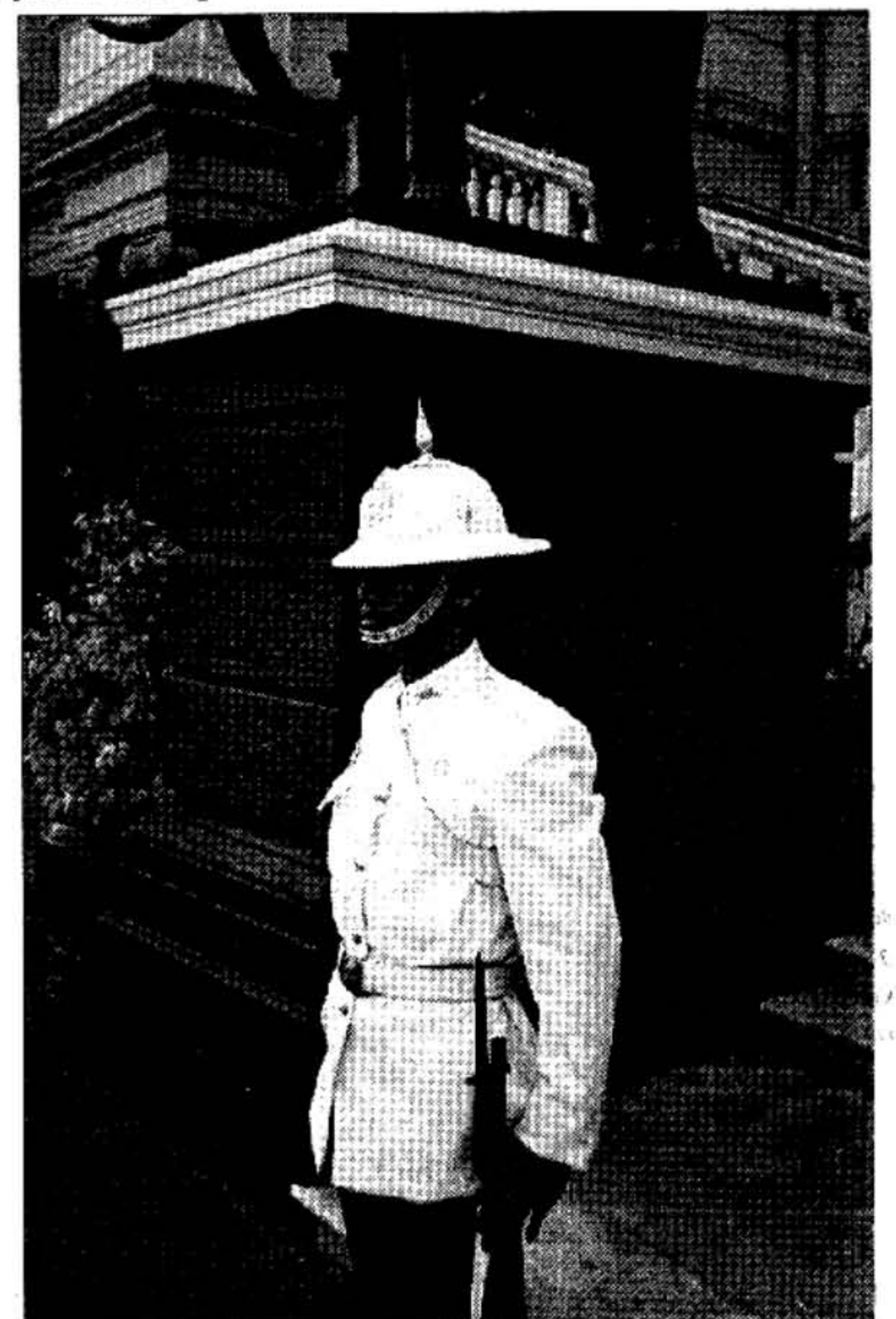
Чырвонае сьвятло адназначна ўстрывожае.

Цяжкі ўзлых жонкі, калі яна, сустраўшы цябе ў перадпакоі, ідзе разграваць вячэру. Яна нічога не сказала, а на душу лёг

цень трывогі.

Прадчуваньне далёкай дарогі забірае спакой. Яшчэ ня вырасьці ехаць-ня-ехаць, а на сэрцы трывожна, золка.

Далей будзе.

Бэстсэлеры Беларусі

(I квартал 1996 г.)

на падставе звестак найбуйнейшых менскіх кнігарняў. Улічваліся толькі кнігі беларускіх выдавецтваў і колькасць прададзеных асобнікаў

МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА

1. Беларуская літаратура: проза 20-х гадоў: Хрэстаматыя / Склад. Д. Бугаёў і інш. — Менск: Універсітэцкае, 1996. 7000 ас.

2. Геніюш Ларыса. Ад родных ніў. Вершы. — Менск: ТАА «Альгерд», 1995 (Факсімільнае з праскага выдання 1942 г.). 3000 ас.

4. Арлоў Уладзімер. Фаўна сноў: Вершы. — Менск: Мастацкая літаратура, 1995. 1500 ас.

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

1. Бутрамеў Уладзімер. Вялікія і славытыя людзі беларускай зямлі. — Менск: БелЭн, 1995. 10.000 ас.

2. Крышталёвы калодзеж: казкі народаў Эўропы: Для дашк. і малодш. шк. узросту. / Пер. на беларускую мову В. Гардзеі; мастак В. Тарасаў. — Менск: Юнацтва, 1996. — (5-ка замежнай дзіцячай літаратуры). 6000 ас.

Гісторыя не адпускае беларускую кнігу ані на крок. Усё, што купляецца і чытаецца сёння — рэтра. Нават кніжка зусім сучасных вершаў зусім сучаснага пісьменьніка Арлова — там, бо толькі адтуль бярэцца жаданьне што-небудзь пісаць і ўвогуле на гэтай зямлі жыць. Ніякай сучаснасці — ані прозы, ані вершаў, якія можна было б назваць плёнам гэтага дня. Сама беларуская нацыянальная ідэя — усё яшчэ рэтра.

З таго часу, як у Беларусі пачаліся СВАЕ ПАДЗЭІ, чыньнік нацыянальнае духоўнасці стаў пакадаць літаратуру і з кніжнай старонкі пе-

рамясціўся на вуліцу, у жыццё. Адпаведна і жыццё стала ўсё больш нагадваць тэкст — у ім з'явіліся больш-менш выразныя і ўстойлівыя жанры, стылі, пэрсанажы і нават героі. Раней, у савецкім часе, нічога такога не было.

Паўза жывое беларускае літаратуры ўтварылася за кошт узнікнення жывога беларускага жыцця. І цяпер трэба толькі дачакацца стабілізацыі таталітарнага рэжыму ў краіне, калі заўсёды згодная з рэжымам беларуская інтэлігенцыя зноў засядзе за пісьмовыя сталы.

Крыт.

ЛІТАРАТУРА ФАКТУ

1. Беларусь: Энцыклапедычны даведнік / Рэд. Б. Сачанка — Менск: БелЭн, 1995. 5000 ас.

2. Лазука Б.А. Гісторыя мастацтваў. — Менск: Беларусь, 1996. 15.000 ас.

3. Рябцевіч В.Н. Нумізматика Беларусі. — Менск: Польша, 1995. 5000 ас.

4. Сміт Энтані. Нацыяналізм у дваццатым стагоддзі. — Менск: Беларускі фонд Сораса — Эурафорум, 1995. 5000 ас.

5. Кішык Ю.Н. Панарама старога Віцебска. — Менск: Польша, 1995. 1000 ас.

Кніжныя бэстсэлеры I кварталу 1996 г. яднае тое, што ўсе яны — вельмі значныя ў сваёй прафэсійнай сфэры зьявы. Але бяспрэчныя лідары — універсальныя выданні.

Кнігагандлёвы лёс Энцыклапедычнага даведніка «Беларусь» лёгка можна было прадказаць. Тым больш, што выдавецтва наладзіла ў сваім будынку продаж уласнай прадукцыі без гандлёвых нацэн. Рэпрэзентатывнасць — вось ключ да поспеху аднаго з «Беларусь».

«Гісторыя мастацтваў» недзе набліжаецца да ўніверсальных выданняў, таму што зьяўляецца скразным курсам сусветнага мастацтва да канца XVIII ст. Беларускае мастацтва паказанае як частка сусветнае культурнае спадчыны. Пры ўсёй апраўданай крытыцы працы Барыса Лазукі («НН» 11/1996) назаўжды застаецца зафіксаваным той факт, што гэтая кніга — першая беларуская гісторыя сусветнага мастацтва. Яўны выйгрыш выдання — амаль максімальная магчымая якасць сённяшняй беларускай паліграфіі.

«Нумізматика Беларусі» — гэта значна пашыранае (у тры разы) выданне старога бэстсэлера яшчэ 70-х гадоў «О чём рассказывают монеты». Структура кнігаў амаль аднолькавая, але ў новае выданне Валянцін Рабцэвіч дадаў свайго ўлюбленага матэрыялу — прыкладаў з гісторыі культуры і гісторыі мастацтва. Пасля таго, як у кнігу ўвайшоў сучасны матэрыял, у тым ліку й банкноты Беларусі, «Нумізматика Беларусі» ў пэўным сэнсе пераўтварылася ў энцыклапедыю

гісторыі грашовага абарачэння Беларусі. Кошт выдання стрымваў ягонае распаўсюджанне, але яно ўсё адно патрапіла ў бэстсэлеры.

Энтані Сміт набліжаўся да поспеху паступова. Менская кнігарня «Цэнтральная» адмовілася браць гэтую кніжку на рэалізацыю — 3-за назвы. «Нацыялізм у дваццатым стагоддзі» хацела скафіксаваць КГБ пры ператрусе ў «Нашай Нівы». Глыбінная прычына — боязь пабачыць сацыялагічную зьяву, а нават ня проста лянота зазірнуць пад вокладку кніжкі. Сёння ў сьвеце гэтая кніжка зрабілася сучаснаю клясыкаю, на яе нават мала спасяляюцца — бо вывучаецца ва ўнівэрсытэтах. Прыклад кніжкі — усё большае ўваходжанне новых суб'ектаў у культурны кантэкст краіны. Даследаваньне Энтані Сміта ў рамках праграмы Фонду Сораса «Адкрытае грамадства» выдаў «Эурафорум».

Досыць даўна не выходзілі цікавыя кніжкі пра архітэктару. Таму наклад «Панарама старога Віцебска» амаль увесь распададзены. Кніга, апроч таго, што дае фактуру па помніках, уздымае праблему маральнага аспекту дойдзтва — паважных адносінаў да каштоўнасцяў, створаных папярэднікамі. Выхад працы Юрыя Кішыка яшчэ раз акцэнтуюе асобнае месца Віцебску ў беларускай сітуацыі.

Падсумую — на поспех могуць спадзявацца тыя выдавецтвы, якія робяць нешта ўпершыню, альбо друкуюць вельмі прафэсійна зробленыя выданні. Агульная рыса бэстсэлераў — някпская паліграфія.

Алег Дзярновіч

Тое, што на свае вочы бачылі нашыя дзяды, мы не пабачым ніколі. Не пабачым спрадвечных цёмных пушчаў, дзе гойсалі даніэлі ды блукалі мядзведзі. Не пабачым сагрэтых пяшчотаў старасьвецкіх паркаў, у цёплай засені якіх гучалі таемныя прызнанні ды нараджаліся вершы. Не пабачым дагледжаныя стагодзьдзямі сядзібы, парадак і веліч якіх, адыйшлі ў нябыт разам з памяццю пра іх гаспадароў. Але, як аскепкі каштоўнага люстра, да нас дайшлі здымкі, малюнкi, красьлюнкi, у адбітку якіх — наш край і ягоныя здабыткі, якіх не пашкадаваў час. Не пашчасьціла і гэтай спадчыне: у віры разбурэння й здычэння загінула большая частка неацэнных малюнкаў Струкава, здымкаў Булгака ды яшчэ шмат, шмат плёну руплівае працы тых, хто марыў абесьмяроціць і ўсталяваць нашу культуру. Тое, што засталася нам — гэта тая невялікая частка, якая адчайна сьведчыць пра веліч нашае цывілізацыі, якую мы не пабачым у яве, але здолеем мусім АДЧУШЬ.

Да 90-ае гадавіны «Нашае Нівы» мы распачынаем сэрыю конкурсаў, першы з якіх прысьвечаны зніклай Беларусі, той Беларусі, у якой жылі, тварылі й марылі браты Луцкевічы, Уласаў, Багдановіч, Куцала, Аляхновіч, Гарун...

Гэтым разам мы прапануем вашае ўвазе нізку выбітных помнікаў дойдзтва, якімі ў свой час ганарыўся наш край, і якія былі добра вядомыя за яго межамі, але былі знішчаны падчас камуністычнага панавання. Гэтых шэдэўраў няма. Але ёсць мы, якія навіны несці памяць пра іх, ведаць, ШТО мы страцілі.

Вам трэба назваць пяць аб'ектаў запар (прасцей за ўсё — адным лістом пасыла апублікаваньня пятае загадкі), а таксама назваць час іх знішчэння. Пасыла гэтага туру конкурсу, і падвядзеньня першых вынікаў, конкурс будзе доўжыцца. Нехта можа далучыцца на наступнага туру. Калі Вам захацеша напісаць нам пра свае ўражанні ад гэтых здымкаў, ці падзяліцца сваім асабістым досьведам ці прыватнымі

Здарэнні

Тэхніку не падманеш

Відаць, два бэйбусы з Магілёва ня ведалі, што існуе апаратура, здольная фіксаваць любыя рухі ўсярэдзіне памяшкання. І вось гэтыя шаснаццацігадовікі схаваліся перад закрыццём у цэнтральным гарадзкім унівэрмагу. Як толькі ўсе прадаўцы павыходзілі, хлапцы, трохі пачакаўшы, пабралі сумкі ды скіраваліся ў сэкцыю радыёапаратуры. Тым часам іхнія рухі былі зафіксаваныя адмысловымі інфрачырвонымі датчыкамі руху. Неўзабаве да крамы пад'ехаў нарад пазаведамаснай аховы. Усё выглядала нібыта спакойна. Але, памятаючы пра датчыкі руху, міліцыянты выклікалі прадстаўнікоў адміністрацыі ўнівэрмагу. І не памыліліся. Бо сыгналізацыя спрацавала зноў. Хлапцы, угледзеўшы міліцыянтаў, схаваліся пад прылавак, дзе іх і знайшлі. Маладыя злодзеі пасьпелі напакваць замежнай апаратурай ды рознай драбязой чатыры вялізныя торбы, кошт чаго быў ацэнены ў 4 тыс. даляраў.

Ня ўцёк

У Менску інспэктар ДАІ спыніў машыну маркі «Жыгулі» для звычайнай рутынай праверкі дакумэнтаў на прадмет угону. Не пасьпелі ён наблізіцца, каб папрасіць кіроўцу паказаць дакумэнты, як той уключыў заднюю пера-

Страчаная спадчына

Конкурс

дакументальнымі сьведчаньнямі пра незваротна страчаныя, альбо адроджаныя помнікі нашае гісторыі і культуры, мы з задавальненнем пазнаёмім зь імі нашых чытачоў. Вядома, намі будучь разыграныя каштоўныя прэзэнты. Можа стацца і так, што аўтары найбольш цікавых допісаў будучь запрошаныя да сталага супрацоўніцтва з намі. Нiводзiн з матэрыялаў, што будзе нам

дасланы, не застанецца без увагі.

Нагадваем, першае месца ў мінулым конкурсе заняў Аляксей Фралоў, яго чакае гадавая падпіска на «Нашу Ніву» і фотаапарат, наступныя два месцы падзялілі між сабою Коржыч А.С. і Каваленка В.М., яны атрымаюць нашу кварталную падпіску і набор кніжак, якія былі выданыя з удзелам «Нашае Нівы».

Сяргей Харэўскі

дачу ды паспрабаваў зьбіць міліцыянта. Сяргант пасьпеў адскочыць убок. Кіроўца ня стаў паўтараць, а рвануў наперад. Міліцыянт выхпіў пісталет ды пасыла перадажнага стрэлу пачаў стрэляць наўздагон. Нягледзячы на прамое патрапленне ў кола, злодзей уцёк. Міліцыянт праз рацыю выклікаў падмацаваньне, а сам на службовай машыне кінуўся наўздагон. Баевіковага перасьледу зь віскатаньнем колаў ды стрэламі праз бакавое шкло не атрымалася. Кіроўца «Жыгуля» ня справіўся з кіраваньнем, яго машына перакулілася, а ён сам загінуў на месцы.

Мяжа на замку

Беларускія памежнікі абаранілі расейскія інтарэсы ў Чачэніі. Як паведаміла БЕЛТА, пры пераходзе беларуска-польскай мяжы імі быў затрыманы 16-гадовы вучань польскага ПТВ з Гродзіска-Мазавецкага. Ён, нагледзеўшыся ў тэлевізіі на зьверствы расейскіх войскаў у Чачэніі, вырашыў дапамагчы барацьбітам за «нашу й вашу волю». Пасьля пераходу ў Беларусь, ён плянаваў на перакладных дабрацца да Чачэніі. Але нездарма наша мяжа ахоўваецца яшчэ й расейскімі памежнікамі. Хлопца схвалілі. Беларускі бок выдаў парушальніка палякам. Тым, паставіліся да яго з разуменьнем ды аддалі бацьку, што прыехаў забраць сына. Пад суд

хлопец не патрапіць, хоць польскія законы забараняюць вайсковую службу сваіх грамадзянаў на карысьць іншай дзяржавы. Па-першае, хлопец яшчэ не пасьпеў паваяваць, а па-другое, — замалады. Суд аддадзены ў рукі бацькі, які пакляўся выбіць з нашчадка «взяўнічы дух».

«Вогненная Соня»

З тэлевізараў гараць ня толькі «спэцыялізаваныя» на гэтым беларускія «Гарызонты». Славытыя японскія «Соні» таксама могуць гарэць ня горш за нашыя. Гэта прадэманстраваў выпадак у Менску на вуліцы Каліноўскага. Тут маці з малой дачкой глядзелі ўвечары тэлевізар ды, заснуўшы, так і пакінулі. Ноччу гаспадыня прачнулася ад чаду. Падхапілася і ўбачыла, што гарыць яе тэлевізар. Памятаючы нешта пра інструкцыі наконт падобных выпадкаў, яна схавала коўдру ды накрыла вогненны апарат. Але шнур з разеткі не дастала. У выніку загарэлася коўдра, а за ёю — уся кватэра. Сям'я жыла на пятым паверсе, таму ад пажару цяжка было не толькі яна. Пры гашэньні ўсе тоны вылітай вады шчодрэ «арасілі» суседзяў паверхамі ніжэй. Так што цяпер уладальнікам «Соні» давядзецца плаціць ня толькі за свой, але яшчэ й за рамонь для суседзяў.